

RADY

LORD BADEN-POWELL Z GILWELLU

SKAUTSKÝM VODCOM

Príručka pre vodcov o teórii
skautskej výchovy

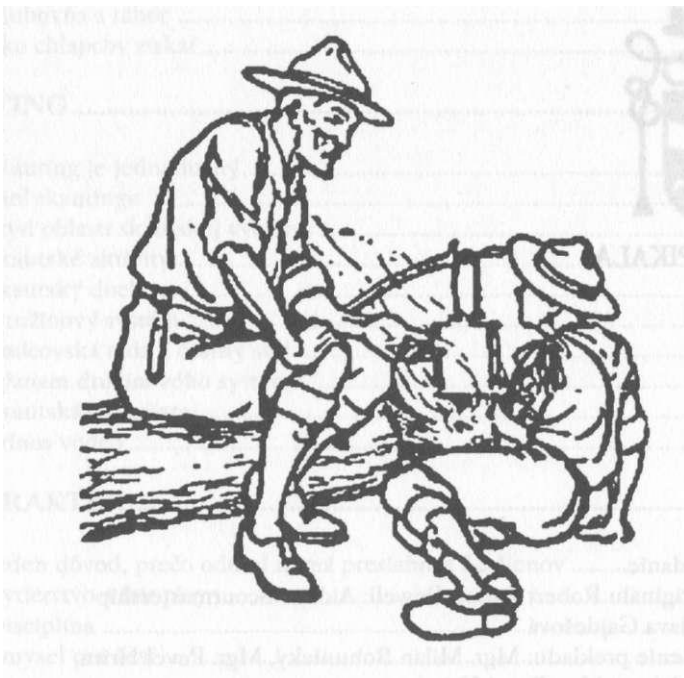

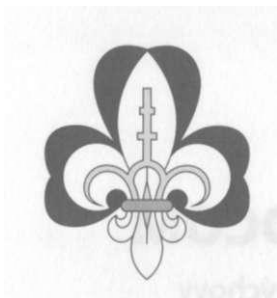
Slovenský skauting

RADY SKAUTSKÝM VODCOM

Príručka pre vodcov o teórii skautskej výchovy

LORD BADEN-POWELL Z GILWELLU
Zakladateľ skautského hnutia

V Bratislave v roku 2006 vydal

© Slovenský skauting
Pražská 11
811 04 Bratislava

2. slovenské vydanie.

Z anglického originálu Robert Baden-Powell: Aids to Scoutmastership
preložila Stanislava Gajdošová

Odborné posúdenie prekladu: Mgr. Milan Bohunický, Mgr. Pavel Hrica

Zodpovedný redaktor: Mgr. Pavel Hrica

Grafická úprava: Miroslav Slamka

Ilustrácie: Robert Baden-Powell.

ISBN 80-89136-48-6

OBSAH

P R E D S L O V	5
V O D C A	6
Úloha vodcu.....	7
Oddanosť hnutiu.....	8
Vodcova odmena.....	8
C H L A P E C	10
Svet chlapca.....	12
Prostredie a pokušenia.....	13
Klubovňa a tábor.....	14
Ako chlapcov získať.....	15
S K A U T I N G	16
Skauting je jednoduchý.....	17
Cieľ skautingu.....	17
Štyri oblasti skautskej výchovy.....	17
Skautské aktivity.....	19
Skautský duch.....	21
Družinový systém.....	23
Radcovská rada a čestný súd.....	23
Význam družinového systému.....	24
Skautská rovnošata.....	24
Prínos vodcu.....	25
I. C H A R A K T E R	26
Jeden dôvod, prečo oddiel nemá presiahnuť 32 členov.....	27
Rytierstvo a fair-play.....	27
Disciplína.....	28
Zmysel pre česť.....	29
Samostatnosť.....	30
Radosť zo života.....	31
Formovanie postojov: úcta.....	33
Sebaúcta.....	36
Vernosť.....	37

Rady skautským vodcom

II. ZDRRAVIE A SILA	38
Bud fit!.....	39
Organizované hry.....	40
Telesné cvičenia.....	40
Dril.....	41
Činnosť vonku.....	43
Táborový život.....	45
Plávanie, veslovanie, signalizovanie.....	46
Osobná hygiena.....	47
Čistotnosť.....	47
Strava.....	47
Striedmosť.....	47
Zdržanlivosť.....	48
Nefajčenie.....	49
Kráčanie po doskách.....	49
Postihnutí skauti.....	50
III. ZRUČNOSTI A SCHOPNOSTI	51
Viazané stavby ako prvý krok.....	52
Odborky.....	52
Inteligencia.....	53
Sebavyjadrovanie.....	54
Od záľuby k povolaniu.....	55
Úloha vodcu.....	56
Zamestnanie.....	57
IV. SLUŽBA DRUHÝM	58
Sebectvo.....	58
Bojujme so sebectvom - robenie dobrých skutkov.....	59
Služba spoločnosti.....	60
Skrytý efekt.....	61
NA ZÁVER	62

PREDSLOV

NENECHAJTE sa odstrašiť dĺžkou tejto knihy.

Skauting nie je nezrozumiteľná ani ťažká veda: je to skôr veselá hra, ak sa na ňu pozriete zo správneho uhla. Má pritom aj výchovnú hodnotu a (rovnako ako odpustenie) dokáže obohatiť toho, ktorý dáva, ako aj toho, ktorý dostáva.

Pojem „skauting“ dnes chápeme ako systém, ktorý vychováva chlapcov aj dievčatá k občianstvu prostredníctvom hier.

Práve dievčatá sú veľmi dôležité, pretože ak z nich vyrastú dobré občianky a charakterné ženy, tak sa ako matky postarajú, aby v týchto vlastnostiach nezaostávali ani ich deti. Skautská výchova je preto rovnako dôležitá pre chlapcov aj pre dievčatá, a túto úlohu spĺňajú hnutia skautiek a skautov. Obe hnutia stoja na rovnakých princípoch. Líšia sa len v detailoch.

A. S. M. Hutchinson naznačil v jednom zo svojich románov, že to, čo mládež potrebuje, je prostredie. Nuž, v skautingu im toto prostredie môžeme dať a je to prostredie, ktoré Boh ponúka všetkým - čerstvý vzduch, šťastie a užitočnosť.

A je to naozaj tak. Keď bude vodca sprevádzať chlapca týmto prostredím, aj na neho sa akoby mimochodom preniesie kúsok toho istého šťastia a užitočnosti. Zistí, že robí oveľa väčšiu vec, než si vôbec dokázal predstaviť, keď sa na túto prácu podujal, pretože pochopí, že preukazuje životnú službu Človeku i Bohu.

Táto kniha bude pre vás sklamaním, pokiaľ dúfate, že v nej nájdete presný návod, ako sa dopracovať k dokonalým vedomostiam.

Ja vám ponúkam len popis cesty, ktorá sa ukázala byť úspešná a náznak vysvetlenia prečo to tak je.

Človek prijme rady oveľa ústretovejšie, ak rozumie, k akému cieľu smerujú.

Takže, na väčšine z týchto stránok budete viac čítať o cieľoch jednotlivých krokov a menej o ich podrobnostiach. Podrobnosti si môže doplniť aj sám čitateľ podľa vlastnej vynaliezavosti tak, aby vyhovovali podmienkam, v ktorých pracuje.

Baden Powell & Gilwell

Rady skautským vodcom

VODCA

Vodca vedie chlapca ako starší brat.

NA ÚVOD by som chcel povzbudiť všetkých, ktorí sa chcú stať vodcami. Rád by som odmietol častú mylnú predstavu, že na to, aby niekto mohol byť vodcom, musí byť aj uznávaným vševedom. Ani zďaleka nie.

Stačí, ak dokáže byť mužom i chlapcom zároveň. To znamená:

- (1) Musí mať v sebe chlapčenského ducha; a musí sa vedieť dostať s chlapcami na jednu vlnovú dĺžku.
- (2) Musí poznať potreby, názory a túžby chlapcov v rôznom veku.
- (3) Musí jednať s chlapcami individuálne, nie hromadne.
- (4) A je nutné, aby medzi svojimi chlapcami podporoval bratského ducha a zmysel pre celok, aby dosiahli najlepšie výsledky,

Ako hovorí prvý bod, vodca nemá byť ani učiteľ, ani veliaci dôstojník, ani kňaz, ani inštruktor. Stačí, ak sa vie tešiť z prírody okolo seba, ak dokáže preniknúť do sveta chlapčenských túžob a nájde ďalších ľudí, ktorí chlapcom poradia - či už ako signalizovať alebo kresliť, poznávať prírodu alebo robiť viazané stavby.

Musí sa dostať na úroveň staršieho brata, teda vidieť veci chlapcovým pohľadom, viesť ho a usmerňovať, dávať mu nadšenie ísť tým správnym smerom. Ako správny star-

ší brat má vytvárať rodinné tradície a dbať o to, aby sa zachovávali, aj keď pri tom bude musieť byť neústupný. To je všetko. Hnutie je radostným bratstvom, o to radostnejším, že pri skautskej hre robíte veľkú vec pre iných, bojujete so sebecstvom.

Čo sa týka **druhého** bodu, vývojovým obdobiam života dospievajúcich sa venujú rôzne príručky.

Po tretie, úlohou každého vodcu - a veľmi zaujímavou úlohou - je vytiahnuť každého chlapca z jeho ulity a zistiť, čo je v ňom, potom sa chytiť toho dobrého a rozvinúť to, až kým to dobré nevytlačí všetko zlé. Aj v tej najhoršej povahe je päť percent dobrého. Umením je nájsť tých päť percent a rozvinúť ich, až kým z nich nebude 80 či 90 percent. V tom spočíva výchova mladej mysle, na rozdiel od výuky.

Po štvrté. Skautský systém družín alebo malých „bánd“ dáva chlapcovi priestor, aby veci, ktoré sa osobne naučil, využil v spolupráci s inými a preniesol tak hneď všetko priamo do praxe.

Družinový systém má takisto obrovský význam pri výchove charakteru, ak ho používame správne. Pomáha každému chlapcovi uvedomiť si, že on sám nesie osobnú zodpovednosť za dobro svojej družiny. Pomáha každej družine uvedomiť si, že nesie jednoznačnú zodpovednosť za dobro celého oddielu. Pomocou družinového systému môže vodca odovzdať svojim skautom nielen svoje vedomosti, ale aj myšlienky a morálne postoje. Vďaka nemu sa skauti postupne naučia, že majú veľké slovo pri rozhodovaní o tom, čo bude ich oddiel robiť. Práve družinový systém je to, čo robí z oddielu - a tým aj z celého skautingu - naozajstné spoločné úsilie.

Úloha vodcu

Úspech vo výchove chlapca vo veľkej miere závisí na osobnom príklade vodcu. Je ľahké stať sa chlapcovým hrdinom či starším bratom. Postupne, ako dospievame, sme náchylní zabúdať, ako veľmi dokáže chlapec obdivovať a uctievať hrdinov.

Vodca, ktorý je pre svojich chlapcov hrdinom, má v rukách mocný výchovný nástroj, no zároveň na seba berie obrovskú zodpovednosť. Chlapci si pozorne všimajú všetky jeho vlastnosti, kladné aj záporné. Preberajú jeho spôsoby, zdvorilosť, s akou sa správa, jeho podráždenosť, nákazlivú veselosť či netrpezlivú zachmúrenosť, jeho odhodlanú sebadisciplínu alebo príležitostné morálne poklesky, to všetko si jeho malí nasledovníci nielen všimajú, ale aj osvojujú.

Preto ak vodca chce, aby chlapci dodržiavali skautský zákon a všetky základné princípy, na ktorých stojí, by mal on sám svedomito dodržiavať zákon vo všetkých oblastiach svojho života. Chlapci ho budú nasledovať takmer bez jediného pokynu.

Vodcova úloha je ako golf, kosenie trávy či chytanie rýb na mušku. Ak na to budete „tlačiť“, nedostanete sa nikam, prinajmenšom nie tak daleko, ako by ste sa mohli dostať bezstarostným, ľahkým švihom. Ale švihať musíte. Nehybne stáť nemá zmysel. Bud jedno alebo druhé, bud postup alebo oddych. Tak podme do toho - a s úsmevom na tvári.

Oddanosť hnutiu

Vodca by mal mať na pamäti, že okrem povinnosti voči svojim chlapcom má aj povinnosť voči hnutiu ako celku. Snažíme sa vychovávať chlapcov k dobrému občianstvu aj preto, aby sme boli užitoční pre našu krajinu. Aby mohla mať celé generácie statočných a lojálnych občanov, ktorých bude priateľstvo a „zmysel pre hru“ udržiavať jednotných medzi sebou a v mieri so susedmi navonok.

Ak majú vodcovia vychovávať k sebazapreniu a disciplíne vlastným príkladom, potom musia zväčšiť nad malichernosťou a sebaľútosťou, potrebujú otvoriť svoju myseľ, aby dokázali podriadiť osobné postoje vyšším cieľom. Ich úlohou je naučiť chlapcov „hrať hru“ tým, že ju budú hrať sami. Všetci na svojom mieste - ako tehly v múre. Každý vodca má v tomto snažení svoje vyhradené miesto a čím viac sa práci oddá, tým lepšie budú skauti na jeho výchovu reagovať. Aký význam má dnešok, to pochopíme iba vtedy, keď sa budeme sústrediť na vyššie ciele nášho hnutia a na výsledky našej snahy o 10 rokov neskôr.

Ak niekto nedokáže svedomito vykonať to, čo sa od neho čaká, môže urobiť jedinou statočnú vec - oznámiť to svojmu nadriadenému či vedeniu a ak sa ich názory nezhodujú, potom od práce odísť. Na začiatku by sa mal do vecí pustiť s otvorenými očami, pretože by nebolo fér, ak by neskôr obviňoval nadriadeného, že mu niektoré drobnosti nevyhovujú.

Našťastie dávame v našom hnutí dôraz na decentralizáciu a nechávame voľnú ruku miestnym zložkám, a tak sa dokážeme do veľkej miery vyhnúť byrokrácii, ktorá bola dôvodom mnohých škriepok a sťažností v iných organizáciách.

Takisto máme šťastie, že máme celú hromadu vodcov, ktorí majú otvorené názory a ktorí sú hnutiu plne oddaní.

Vodcova odmena

Jeden muž sa mi raz odvážil povedať, že je najšťastnejším človekom na svete! Musel som mu povedať o niekom, kto je ešte šťastnejší - o sebe.

Nemyslite si, že sme nemuseli na ceste za šťastím bojovať so žiadnymi prekážkami. Práve naopak.

No vedomie, že som úspešne čelil prekážkam a nástrahám, znásobuje moju radosť a uspokojenie, keď som ich zdolal.

Nečakajte, že váš život bude prechádzka ružovým sadom, nebola by to predsa žiadna zábava, keby to tak bolo.

Budte pripravení, že vás pri práci so skautmi určite stretnú neúspechy aj sklamania. Budte však trpezliví: mnohým ľudom zničil prácu alebo kariéru nedostatok trpezlivosti, častejšie ako alkohol či iné neresti. Budete musieť trpezlivo znášať nepríjemnú kritiku a výmysly byrokracie, no odmena vás neminie.

Uspokojenie z toho, že som sa pokúsil splniť svoju úlohu aj za cenu sebazaprenia,

Vodca

že som rozvíjal osobnosti mladých chlapcov, ktoré ich v živote posunú na vyššiu úroveň, mi prináša odmenu, ktorú nedokážem dobre opísať slovami. Vedomie, že som bojoval proti návratu zla, ktoré - ak by sme to dopustili - môže čoskoro pohltiť našu mládež, dáva človeku pevnú útechu. Že dokázal niečo pre svoju krajinu, bez ohľadu na to, aké skromné je jeho postavenie.

Toto je duch, v ktorom vodcovia, členovia náčelníctva a rád, inštruktori, organizátori a tajomníci - slovo skaut ich vystihuje všetkých - pracujú v skautskom hnutí.

Zásluhy za našu organizáciu a za rozmach skautského hnutia nesie táto armáda dobrovoľníkov. Tu máme silný, i keď tichý dôkaz o tom, že obdivuhodný vlastenecký duch sa skrýva pod povrchom vo väčšine národov. Títo ľudia obetujú svoj čas a energiu a v mnohých prípadoch aj svoje peniaze na prácu vo výchove chlapcov, bez nároku na odmenu či pochvalu za to, čo robia. Robia to z lásky k svojmu národu a ľudskému pokoleniu.

CHLAPEC

Členovia skautskej rodiny: vlča, skaut a rover.

PRVÝM KROKOM k úspechu pri výchove je vedieť niečo o chlapcoch ako takých všeobecne a potom, pravdaže, niečo o každom chlapcovi zvlášť.

Dr. Saleeby povedal na adresu Etickej spoločnosti v Londýne:

"Prvou podmienkou úspechu učiteľa je poznať podstatu chlapca. Chlapec ani dievča nie sú len menším vydaním muža a ženy, ani listom bieleho papiera, po ktorom by mal učiteľ písať. Každé dieťa má svoju vlastnú, neobyčajnú zvedavosť a neskúsenosť a prirodzenú tajuplnú dušu, ktorej musíme citlivo pomáhať, ktorú musíme posmeľovať, formovať či meniť, ba dokonca tlmieť."

Skús sa čo najpodrobnejšie rozpamätať na svoje myšlienky, keď si bol ešte chlapcom, omnoho lepšie potom porozumieš chlapčenským citom a túžbam.

Do úvahy musíme brať tieto charakteristiky chlapčenskej duše:

Humor - Neustále si pripomínajme, že chlapec prirodzene srší humorom; a aj keď nemusí byť každý vtipkárom, vie vždy oceniť dobrý žart a vidieť humornú stránku vecí. Táto vlastnosť dokáže byť príjemnou a svetlou stránkou práce s deťmi a ak sa dokážeš do zábavy zapojiť, staneš sa pre deti veselým spoločníkom, a nie ich dozorcom.

Odvaha - Priemerný chlapec má v sebe aj dávku odvahy. Nezvykne reptáť, aj keď neskôr sa z neho môže stať „frfťoš“, najmä ak stratí sebaúctu a trávi s ďalšími „frfťošími“ príliš veľa času.

Sebadôvera - Chlapec zväčša bezmedzné dôveruje svojim schopnostiam. Preto nemá rád, ak sa k nemu správame ako k dieťaťu alebo ak mu niekto hovorí, čo a ako má robiť. Oveľa radšej by to skúsil sám, aj keď pri tom môže spraviť hlúpu chybu. No iba robením chýb získava skúsenosti a formuje svoj charakter.

Bystrosť - Chlapec je zvyčajne bystrý ako rys. Ľahko sa zlepšuje v pozorovaní a vší-

Chlapec

maní si vecí, ľahko prichádza na ich zmysel.

Sklon nadchýnať sa - Mestského chlapca zväčša dokážu nadchnúť vzrušujúce veci viac než jeho rovesníkov z vidieka, či už je to „okoloídúce hasičské auto, alebo dobrá bitka medzi dvoma susedmi.“ Nedokáže obsedieť pri jednej práci viac ako mesiac alebo dva, pretože chce zmenu.

Vnímavosť - Ak chlapec nájde niekoho, kto sa oňho zaujíma, bude reagovať a nasledovať ho, kamkoľvek ho povedie, a tu môže jeho sklon k uctievaniu hrdinov vodcovi výborne pomôcť.

Vernosť - Práve táto črta chlapcovej osobnosti musí vzbudzovať nekonečnú nádej. Chlapci sú si zväčša navzájom vernými priateľmi, a preto je priateľstvo pre nich prirodzené. Je to záväzok, ktorému rozumejú. Zvonku sa môže chlapec javiť sebecky, ale pod povrchom väčšinou rád pomáha ostatným a práve tu nachádza naša skautská výchova úrodnú pôdu.

Ak bude vodca pozorne sledovať a brať ohľad na tieto chlapčenské vlastnosti, dokáže oveľa lepšie prispôsobiť chlapcovu výchovu jeho rôznym záľubám a sklonom. Takéto skúmanie vlastností je prvým krokom k úspešnej výchove. Mal som to potešenie stretnúť počas jedného týždňa troch chlapcov z rôznych oddielov, ktorí boli pred tým, než na nich začal pôsobiť skauting, nenapraviteľnými darebákmi a chuligánmi. Ich vodcovia našli v každom z nich dobré stránky, ktoré sa skrývali pod tými zlými, chytili sa ich a dali chlapcom úlohy, ktoré pristali ich odlišným osobnostiam. A teraz tu máme troch skvelých, takmer dospelých chlapcov. Všetci traja robia úžasnú prácu, úplne zmenení zanechali svoje staré ja. Všetka námaha s vytváraním oddielov stála za to už len kvôli týmto trom úspechom.

Pamätajte, že chlapec chce po vstupe do skautingu začať skautovať ihneď; tak neničte jeho nadšenie dlhým úvodným vysvetľovaním. Splňte jeho túžby hrami a skautskou praxou a základy mu vštepujte neskôr, kúsok po kúsku, keď ho budete sprevádzať na ceste.

Svet chlapca

Pán Casson takto opisuje v článku pre časopis „Svet učiteľov“ to zložité dielo prírody - chlapca:

„Súdiac podľa mojej vlastnej skúsenosti by som povedal, že chlapci majú svoj vlastný svet - svet, ktorý si vytvárajú sami a ani učitelia, ani vyučovacie hodiny doň nemajú povolený vstup. Chlapčenský svet má svoje vlastné udalosti, pravidlá, zákony, klebety i verejnú mienku.“

„Napriek učiteľom a rodičom zostávajú chlapci verní svojmu svetu. Dodržia svoje vlastné zákony, aj keď sú úplne odlišné od tých, ktoré ich učia doma a v školských laviciach. Radšej budú znášať tresty zo strany dospelých, ktorí ich nechápu, než by sa svojim zákonom spreneverili.“

„Zákony učiteľov, napríklad, nahrávajú tichu, bezpečnosti a slušnosti. Zákony chlapcov sú úplne odlišné. Uprednostňujú hluk, riziko a vzrušenie.“

„Zábava, bitky a jedlo! Toto sú tri nenahraditeľné súčasti chlapčenského sveta. Sú jeho podstatou. Vystihujú, akí sú chlapci v skutočnosti, a nemajú nič spoločné s učiteľmi ani učebnicami.“

„Podľa verejnej mienky chlapčenského sveta sú štyri hodiny strávené každý deň za písacím stolom hroznou stratou času a premrhaným denným svetlom. Poznám niekedy niekto z vás chlapca - normálneho zdravého chlapca, ktorý by prosil otca, aby mu kúpil písací stôl? Alebo videl niekedy niekto z vás, aby chlapec, ktorý behal po vonku, žiadal matku, aby mu dovolila sadnúť si do obývačky?“

Celkom určite nie. Chlapec nie je stvorený pre písací stôl. Nie je to sedavý tvor. Neverí v bezpečnosť nadovšetko, nie je pacifista, nie je knihomol a ani filozof.“

„Je to iba chlapec - Boh mu žehnaj - a jeho hlava je plná zábavy, bitiek, hladu, smelých darebáčiev, skúmania a vzrušenia. Ak nie, tak nie je v poriadku.“

„Nechajme súperiť zákony učiteľov so zákonmi chlapcov. Chlapci vyhrajú v budúcnosti, tak ako vyhrali v minulosti. Len málo z nich podľažne a získa štipendiá. Veľká väčšina z nich však bude pokračovať vo vzbure a vyrastú z nich najschopnejší a najcharakternejší muži národa.“

„Nie je pravdou, ako dokazuje história, že Edisona, vynálezcu tisícich patentov, poslal jeho učiteľ domov s poznámkou „na učenie príliš hlúpy“?“

„Nie je pravdou, že Newtona aj Darwina, objaviteľov viacerých vedeckých metód, pokladali ich učitelia za zadubencov?“

„Nemáme takých prípadov tisíc, keď sa najväčší hlupáci z triedy stali neskôr v živote prospešnými a významnými osobami? A nie je to dôkazom, že pri rozvíjaní schopností chlapcov naše súčasné metódy zlyhávajú?“

„Nie je možné zaobchádzať s chlapcami ako s chlapcami? Nemôžeme prispôbiť gramatiku, dejepis a matematiku požiadavkám chlapčenského sveta? Nemôžeme pre-rozprávať múdrosť dospelých chlapčenským jazykom?“

„Nemá predsa len pravdu chlapec, keď sa drží svojich vlastných zákonov spravod-

livosti, úspechov a dobrodružstiev?"

„Nedáva prednosť činnosti pred učením tak, ako by naozaj mal? Nie je to vskutku obdivuhodný malý snaživiec, ktorý robí veci po svojom, pretože ho nikto rozumne nevedie?"

„Nebolo by tisíckrát užitočnejšie, keby sa učitelia na čas stali študentmi a študovali zázračný chlapčenský svet, ktorý sa teraz tak neúspešne snažia obmedziť a potlačiť?"

„Prečo sa snažíme riekú zahatať, keď v skutočnosti tečie správnym smerom?"

„Nie je načase, aby sme zmenili naše neúčinné metódy a prispôbili ich faktom? Prečo by sme mali ďalej smutne hovoriť 'chlapci budú vždy len chlapcami' miesto toho, aby sme sa radovali z obdivuhodnej chlapčenskej energie, odvahy a iniciatívy? A aká úloha môže byť pre skutočného učiteľa vznešenejšia a príjemnejšia, než s radosťou nasmerovať divokú silu chlapčenskej povahy na cestu služby spoločnosti?"

Prostredie a pukušenia

Ako som už povedal, prvým krokom k úspechu je poznať chlapca, no druhým je poznať jeho domov. Iba keď spoznáte, z akého prostredia chlapec pochádza, dokážete naozaj odhadnúť, ako na neho treba pôsobiť.

Vodcova úloha bude omnoho jednoduchšia, ak sú skautingu naklonení a podporujú ho aj chlapcovi rodičia, ak sa zaujímajú o fungovanie oddielu a ciele hnutia, ak sú rodičia a vodca vzájomnými partnermi.

Niekedy môžu doma na chlapca pôsobiť zlé vplyvy, ktoré musí vodca prekonať. Okrem toho však vodca súperí aj s inými pukušeniami, ktoré chlapca lákajú. Ak ich včas rozpozna, môže rôznymi spôsobmi negatívny vplyv týchto pukušení minimalizovať, aby sa chlapcova osobnosť rozvíjala čo najlepšie.

Jedným z najsilnejších lákadiel sú filmy. Filmy sú nepochybne pre chlapcov ohromne príťažlivé a niektorí dospeli si stále lámu hlavu nad tým, ako ich vplyvu zabrániť. To by sa nám však podarilo len veľmi ťažko, aj keď by sme si to všetci želali. Otázku teda treba postaviť tak, ako filmy využiť, aby čo najlepšie poslúžili našim cieľom. Rovnako, ako sa snažíme prekonať ťažkosti tým, že ich využijeme vo svoj prospech a nasmerujeme ich tam, kam potrebujeme, by sme sa mali snažiť vidieť, čo je na filmoch hodnotné a zistiť, ako by sme ich mohli využiť v chlapcovej výchove. Ak nedáme pozor, môžu mať nepochybne veľmi zlý vplyv. No tak ako môžu byť filmy zdrojom zla, môžu byť aj zdrojom dobra. Existujú skvelé prírodopisné filmy, ktoré dokážu dieťaťu vysvetliť procesy v prírode omnoho lepšie, než to dokáže pozorovanie prírody a určite omnoho lepšie, ako to dokáže tisíc hodín prírodopisu. Aj históriu môžeme vysvetliť prostredníctvom filmov. Existujú tiež výpravné a historické drámy či iné filmy, ktoré nás výborne zabavia a rozosmejú. V mnohých z nich sa proti zlu bojuje. Využívanie filmov môžeme teda bezpochyby prispôbiť tak, aby malo na deti žela-

ný dobrý vplyv a reagovalo na ich prirodzený záujem o túto oblasť. Mali by sme si uvedomiť, že aj školy dokážu využívať filmy na dobrú vec. V skautingu s filmami možno nedokážeme pracovať až v takom rozsahu, no aspoň ich môžeme v našom snažení využiť. Skauting musíme urobiť dosť atraktívnym na to, aby chlapca priťahoval, aj napriek ostatným lákadlám, ktoré ho vábia na opačnú stranu.

Fajčenie detí a jeho škodlivý účinok na zdravie, **hazardné hry** a súvisiace podvádzanie, zlý vplyv **alkoholu** a **zaháľania** s dievčatami, **nečistota** atd., to všetko môže napraviť iba vodca, poznajúci prostredie, v ktorom sa chlapci bežne pohybujú.

Nepodarí sa mu to, ak bude chlapcov trestať a zakazovať im, ale ak im ponúkne náhradu, ktorá je prinajmenšom rovnako atraktívna, no vo svojej podstate má na chlapcov dobrý vplyv.

Kriminalita mladistvých nie je vrodená vec, jej príčinou je dobrodružný duch, ktorý chlapec v sebe nosí, či jeho hlúposť alebo nedostatok disciplíny, záleží na chlapcovej povahe.

Klamanie je ďalšou rozšírenou nerestou medzi chlapcami a chorobou, ktorá nanešťastie trápi celý svet. Stretnete sa s ním tak u primitívnych kmeňov, ako aj v civilizovaných krajinách. Oproti tomu pravdivosť, ktorá človeka povýši na dôveryhodnú a uznávanú osobnosť, zmení charakter jednotlivca aj celého národa. Preto je našou povinnosťou urobiť všetko pre to, aby hodnota cti a pravdivosti medzi chlapcami rástla.

Klubovňa a tábor

Najúčinnejším liekom na zlé prostredie samozrejme je, ak ho nahradíme dobrým. Na to najlepšie poslúži tábor a stretnutia v klubovni. Stretnutiami v klubovni nemyslím polhodinový výcvik raz za týždeň vo veľkej telocvični, ktorú sme si kvôli tomu požičali - čo sa často snažia robiť tí, ktorí pracujú s chlapcami. Ale mám na mysli ozajstné miesto, ktoré chlapci považujú za svoje, aj keby to mala byť iba pivnica alebo podkrovia. Miesto, kam sa, ak treba, môžu uchýliť každý večer, kde nájdu príjemné prostredie na prácu a zábavu, množstvo rôznych aktivít i živú a veselú atmosféru. Ak toto dokáže vodca zabezpečiť, potom odviezol obrovský kus práce, pretože vytvoril pre svojich chlapcov prostredie, ktoré bude najlepším protiliekom na jed, ktorý by inak otrávil ich myseľ aj charakter.

A potom je tu aj tábor (mal by sa konať tak často, ako zvládnete), ktorý je ešte lepším a účinnejším liekom, než stretnutia v klubovni. Otvorená, svieža atmosféra a priateľstvo, ktoré vzniklo pri spolunažívaní pod stanom, v prírode a okolo táborového ohňa, v chlapcoch prebúdzajú vznešeného ducha a sú pre vodcu tou najlepšou príležitosťou podchytiť chlapcov a vplývať na nich svojou osobnosťou.

Chlapci budú robiť to, čo robí ich vodca. Osobnosť vodcu sa odzrkadľuje v jeho skautoch. Podlá jeho príkladu sebaobetovania a vlastenectva si chlapci osvoja skutky dobrovoľnej sebaobety a služby spoločnosti.

Ako chlapcov získať

Rád pripodobňujem človeka, ktorý sa snaží prilákať chlapcov do dobrého prostredia, k rybárovi, ktorý chce chytiť rybu.

Keby rybár používal ako návnadu jedlo, ktoré chutí jemu, pravdepodobne by veľa rýb nechytily - a určite nie tie plaché, kvôli ktorým prišiel loviť. Preto dáva na háčik návnadu, ktorá chutí rybám.

Podobne je to aj s chlapcami: ak im budete kázať o veciach, ktoré pokladáte za vznešené vy, nechytíte ich. Akékoľvek prehliadnuteľné „návnady a lákadlá“ tých duchapľnejších z nich odstrašia, no práve nich vy chcete zaujať. Jediným možným spôsobom je ponúknuť im niečo, čo ich naozaj láka a zaujíma. A myslím, že prídete na to, že skauting to dokáže.

Až potom to môžete okoreniť prisadami, ktoré by podľa vás chlapci mali dostať.

Keď chcete chlapcov podchytiť, musíte sa stať ich priateľmi. No zo začiatku na to príliš netlačte a neponáhľajte sa. Počkajte, kým sa pred vami prestanú ostýchať. Pán F. D. How vo svojej knihe o dieťati zhrnul správny spôsob do nasledujúceho príbehu:

"Jeden chlapík, ktorý každý deň chodieval tou istou špinavou ulicou, na nej raz uvidel malého ufúľaného chlapca, ako sa v stoke hrá s banánovou šupkou. Muž mu zakýval - chlapec však so strachom utiekol. Ďalší deň mu zakýval znovu. Chlapec sa rozhodol, že sa nemá čoho báť a odpísal si jeho smerom. Ďalší deň sa naňho chlapček iba pozeral. O deň neskôr zakričal: 'Ahoj!', keď chlapík prechádzal okolo. Čoskoro začal chlapec pozdrav očakávať a na každý odpovedal úsmevom. Mužovo víťazstvo bolo konečne úplné, keď tento maličký chlapec naňho čakal pri rohu a stisol mu prsty svojou malou špinavou rúčkou. Bola to ponurá ulica, no stala sa jedným z najsvetlejších miest v chlapíkovom živote."

SKAUTING

Aktívny život v prírode je kľúčom k skautskému duchu.

SKAUTING JE HRA pre chlapcov pod vedením chlapcov. Starší bratia v nej môžu vytvoriť svojim mladším bratom zdravé prostredie a povzbudzovať ich k zdravým aktivitám, ktoré pomôžu rozvinúť ich OBČIANSTVO.

Obrovská príťažlivosť skautingu spočíva v objavovaní prírody a zálesáckych zručnostiach. Zaoberá sa každým jednotlivcom zvlášť, nie skupinou. Rozvíja tak intelektuálne, ako aj telesné alebo morálne kvality.

Skauting sa najskôr snažil tieto ciele dosiahnuť, teraz už zo skúsenosti vieme, že tam, kde ho praktizujú správne, ich aj dosiahne. Možno najlepšie vystihol ciele a metódy skautingu James E. Russell, dekan Učiteľského kolégia na Kolumbijskej univerzite v New Yorku. Napísal:

„Skautský program je chlapecká práca vtesnaná do chlapčenskej veľkosti. Oslovuje chlapca nielen preto, že je chlapcom, ale preto, že je budúcim mužom... Skautský program nežiada od chlapca nič, čo by nerobil aj muž, ale krok za krokom ho vedie z miesta, kde je, až na miesto, kam by prišiel...”

„Skautské aktivity nie sú na skautingu tým najpozoruhodnejším. Tým je skautská metóda ako takmer ideálny metodický systém, ktorý vedie chlapcov ku konaniu správnych vecí a vstúpuje im správne návyky. V praxi vynikajú dve veci - prvá, že tieto návyky sú trvalé a druhá, že skauting prináša príležitosť rozvíjať a využívať iniciatívu, sebaovládanie, samostatnosť a schopnosť viesť samého seba.”

„Pri rozvíjaní iniciatívy sa skauting nespolieha len na svoj aktívny program, ale úžasným spôsobom využíva aj svoju organizačnú štruktúru. Vďaka jeho systému organizácie môžeme zanechať všetky ťažkopádne metódy. Využíva družinu a oddiel. Učí chlapcov spolupracovať v tímoch. Umožňuje im spoločnú snahu o dosiahnutie spoloč-

neho cieľa, je to demokratický princíp sám o sebe, vo svojej najhlbšej podstate..."

„Ak budete vašich skautov povzbudzovať v zdravom, veselom, a nie pokrytecky zištnom duchu, aby začali dobrými skutkami a pokračovali službou spoločnosti, urobíte pre nich viac, ako keby ste rozvíjali ich zručnosti, disciplínu či vedomosti, pretože ich neučíte, ako čo najviac získať od života, ale ako žiť.“

Skauting je jednoduchý

Človeku, ktorý do nášho hnutia nikdy nepatril, sa skauting môže zdať ako veľmi komplikovaná záležitosť. A mnoho mužov, ktorí sa chceli stať vodcami, sa nechalo odraďiť, pretože si mysleli, že vodca musí vedieť obrovské množstvo rozmanitých vecí, aby ich mohol chlapcov učiť. Pritom to tak vôbec nemusí byť, ak si uvedomíme, že:

1. Poslanie skautingu je celkom jednoduché.
2. Vodca dáva chlapcovi túžbu a ctižiadosť učiť sa tým, že mu ponúkne príťažlivé aktivity, ktoré bude robiť dovedy, kým ich neurobí správne. (Takéto aktivity sú popísané v knihe Skauting pre chlapcov).
3. Vodca pracuje prostredníctvom svojich radcov.

CIEĽ SKAUTINGU

Cieľom skautskej výchovy je **zlepšiť úroveň občianstva v budúcnosti**, najmä v oblasti **charakteru a zdravia**; nahradiť sebeckto službou, urobiť z chlapcov schopných, komunikatívnych i telesne zdatných ľudí, aby mohli tieto schopnosti využiť v službe blízkym.

Občianstvo môžeme stručne definovať ako „aktívnu vernosť spoločnosti.“ V slobodnej krajine je jednoduché a celkom bežné považovať za dobrého občana človeka, ktorý dodržiava zákony, robí si svoju prácu, vyjadruje svoje postoje a rozhoduje sa v politike, športe alebo aktivitách a necháva na „tých hore“, aby sa postarali o blahobyt spoločnosti. To je občianstvo pasívne. No pasívne občianstvo nestačí na to, aby sme na svete podporili mravné hodnoty ako slobodu, spravodlivosť a česť. To dokáže len občianstvo aktívne.

Štyri oblasti skautskej výchovy

Keď sa snažíme ísť za cieľom rozvíjania aktívneho občianstva, zameriavame sa na štyri oblasti výchovy:

Charakter - ktorý rozvíjame prostredníctvom družinového systému, skautského zákona, skautskej praxe, lesnej múdrosti, zodpovednosti družinového radcu, tímových hier a vynaliezavosti ukrytej v táborovej práci. Sem patrí aj nachádzanie Boha ako Stvoriteľa v Jeho diele, uvedomovanie si krásy prírody, objavovanie života rastlín a zvierat a rozvíjanie lásky k nim.

Analýza skautskej schémy VÝCHOVY K OBČIANSTVU

1. CHARAKTER		2. ZDRAVIE A SILA	
ŽELANÉ VLASTNOSTI	ZÍSKAVAŤ PROSTREDNÍCTVOM	ŽELANÉ VLASTNOSTI	ZÍSKAVAŤ PROSTREDNÍCTVOM
Občianske Fair play Rešpektovanie práv druhých Disciplína Vedenie ľudí Zodpovednosť Morálka Česť Rytierskosť Samostatnosť Odvaha Schopnosť tešiť sa Vyšší princíp v myslení Viera Úcta Sebaúcta Vernosť	Práca v družinách Tímové hry Čestný súd (radcovská rada) Skautský zákon a sľub Skautská práca a aktivity Úcta k prírode Poznávanie prírody a prírodného odkazu Astronómia Vlúdnosť k zvieratám Služba druhým	Zdravie Sila	Zodpovednosť za vlastné zdravie Hygiena Striedmosť Zdržanlivosť Táborenie Fyzický rozvoj Hry Plávanie Výlety Skalolezectvo a prírodné aktivity
3. ZRUČNOSTI A SCHOPNOSTI		4. SLUŽBA DRUHÝM	
ŽELANÉ VLASTNOSTI	ZÍSKAVAŤ PROSTREDNÍCTVOM	ŽELANÉ VLASTNOSTI	ZÍSKAVAŤ PROSTREDNÍCTVOM
Technická zručnosť Vynaliezavosť Intelekt Pozorovanie Dedukcia Sebavyjadrenie	Skautská prax Táborové vynálezy Viazané stavby Odmeny prostredníctvom stupňov a odboriek, v mnohých formách Remeselné práce Záľuby Záľasáctvo (lesná múdrosť) Stopovanie	Nesebeckosť Občianska povinnosť Vlastenectvo Služba vlasti Služba ľudstvu Služba Bohu	Skautský zákon a sľub Dobré skutky Prvá pomoc Záchranárstvo Požiarnictvo Záchtnané jednotky Nemocničná starostlivosť Iná služba spoločnosti

Zdravie a sila - Prostredníctvom hier, cvičení, znalosti osobnej hygieny a správnej výživy.

Zručnosti a schopnosti - len zriedka ich rozvíjame aktivitami v klubovni, oveľa častejšie prostredníctvom viazaných stavieb, tábormníctva, stavieb mostov, umeleckého vyjadrovania sa, to všetko robí z chlapcov schopných ľudí.

Služba druhým - Vnášanie viery do každodenného života prostredníctvom dobrých skutkov, od drobných činov až po službu spoločnosti a zachraňovanie životov. Jednotlivé oblasti nájdete bližšie popísané na strane 18 a v druhej časti tejto knihy.

SKAUTSKÉ AKTIVITY

Pojmom skauting myslíme činnosť a život zálesákov, objaviteľov, poľovníkov, námorníkov, pilotov, vyzvedačov a hraničiarov.

Ak ponúkame chlapcom takýto život, budú to hry a činnosti, ktoré zodpovedajú ich túžbam a inštinktom a zároveň majú výchovnú hodnotu.

Z pohľadu chlapcov ich skauting združuje do kamarátskych bánd, do ktorých sa prirodzene spájajú pri hrách, darebáctvach či leňošení, dáva im rovnošatu a výstroj, pôsobí na ich predstavivosť a zmysel pre romantiku a zapája ich do aktívneho života v prírode.

Z pohľadu rodiča skauting zlepšuje chlapcovu telesnú zdatnosť, rozvíja ho, učí ho aktívnosti, vynaliezavosti a zručnostiam, vstúpuje mu disciplínu, odvahu, rytierstvo a vlastenectvo, slovom, rozvíja „charakter“, ktorý je pre chlapcovu cestu životom dôležitejší než hocičo ostatné.

Skautská výchova priťahuje chlapcov zo všetkých vrstiev, vysokých či nízkych, bohatých či chudobných, dokonca priťahuje i telesne postihnutých, nepočujúcich a nevidiačich. Prebúda túžbu učiť sa. Skauting funguje na princípe skúmania chlapcových názorov a povzbudzovania k **sebaučine**, nie na princípe jeho vyučovania.

Skauting je radostná hra v prírode, pri ktorej môžu chlapci spolu s dospelými, ktorí majú chlapčenského ducha, spoločne vyraziť za dobrodružstvom ako starší a mladší bratia, utužovať si zdravie, šťastie, nadobúdať zručnosti a stať sa užitočnými.

Okrem podmienok prvého a druhého stupňa trénuje skauting zručnosti chlapcov aj prostredníctvom odboriek v rôznych oblastiach koníčkov a remesiel. Odborky testujú ich schopnosti v plávaní, varení, viazaných stavbách, práci s drevom a pod. Snažíme sa ponúknuť skautom čo najširší výber zručností na základnej úrovni, pretože ich chceme povzbudiť, aby si vyskúšali svoje schopnosti v rôznych typoch práce. Pozorný vodca dokáže veľmi rýchlo rozpoznať nadanie každého z nich a vhodne ho v ňom podporovať. A je to ten najlepší spôsob, ako rozvinúť chlapcov potenciál a pomôcť mu nájsť povolanie, v ktorom bude úspešný.

Zároveň v chlapcovi podporujeme zodpovednosť za vlastný telesný rozvoj, dôverujeme jeho čestnosti a očakávame, že každý deň urobí pre niekoho dobrý skutok.

Ak vodca ešte zostal trochu chlapcom, dokáže vidieť veci chlapčenskými očami a má dobrú predstavivosť, môže sám vymýšľať nové aktivity a často ich obmieňať. Tým uhasí chlapcov smäď po zmene a novotách. Všimnite si, ako to robia divadlá. Ak zistia, že niektorá hra už publikum neoslovuje, nebudú ju uvádzať donekonečna a dúfať, že nakoniec sa publiku zapáči. Prestanú ju hrať a nahradia ju novou divadelnou hrou.

Chlapci dokážu vidieť dobrodružstvo aj v starom špinavom kačacom rybníku a ak má vodca chlapčenského ducha, dokáže ho tam vidieť tiež. Vymýšľanie nových aktivít si nevyžaduje veľký rozpočet či zložité zariadenia, chlapci sami často prídu s novými nápadmi.

Ďalším spôsobom, ako môže vodca objaviť aktivity, ktoré budú chlapcov baviť, je prestať namáhať mozog a začať namáhať uši.

Ak chce vo vojnových časoch získať vyzvedač v noci informácie o pohybe nepriateľa, musí veľa počúvať.

Rovnako ak vodca tápa v tmách a netuší, čo zaujíma jeho chlapcov a akí vlastne sú, pochopí veľa vecí počúvaním.

Ak počúva, nazrie hlboko do chlapcovho vnútra a zistí, ako ho zaujať.

Podobne, ak budete počas debát oddielovej rady a večerov pri táboráku najmä počúvať a pozorovať, získate od vašich chlapcov oveľa viac informácií, ako by ste im mohli dať vy.

Pri stretnutiach s rodičmi sa tiež nesnažte na nich až tak zapôsobiť významom skautingu, ale skôr pozisťujte, aké majú oni predstavy o výchove svojich detí, čo od skautingu očakávajú a v čom vidia jeho nedostatky.

Všeobecne povedané, ak máte nedostatok nápadov, nespoliehajte sa na aktivity, ktoré by sa podľa vás mali chlapcom páčiť. Počúvajte a pýtajte sa, zistíte od nich, ktoré aktivity pokladajú za najviac príťažlivé a potom zhodnoťte, ako tieto aktivity môžete využiť, teda či môžu byť pre chlapcov prínosné.

Tam, kde sa oddiel ozýva veselým smiechom, kde sa všetci tešia z úspechov v súťažiaciach, z nových vzrušení a nových dobrodružstiev, tam nestratíte kvôli núde ani jedného člena.

Chlapcova predstavivosť sa díva ponad pre'rie a moria. V skautingu sa cíti ako Indián, vyzvedač a zálesák.

Skautský duch

Základnou črtou nášho hnutia je jeho duch a kľúčom k tomuto duchu je romantika záľasctva a poznávania prírody.

Existuje aj v dnešnej materialistickej dobe chlapec, alebo dokonca dospelý muž, ktorého by nelákalo volanie divočiny a ďaleká cesta?

Možno je to len primitívny inštinkt - no máme ho v sebe. Tento kľúč otvára úžasné dvere, ktorými môže aspoň na chvíľu preniknúť čerstvý vzduch a slnečné svetlo do inak šedých životov.

Ale on dokáže oveľa viac.

Hrdinovia divočiny, pohraničníci a objavitelia, strážcovia morí, letci v oblakoch, to oni sú veľkí v očiach chlapcov.

Chlapci pôjdu, kam ich povedú, a budú tancovať, ako im oni budú hrať, ak to bude pie-seň statočnosti a odvahy, dobrodružstva a veľkej snahy, schopnosti a zručnosti či tadostnej obety pre druhých. To má pre chlapcov iskru, to má dušu.

Pozrite sa na chlapca, ako kráča po ulici, jeho oči upreté do diaľok. Pozerá sa ponad pré-riu, či ponad šedivé more? Nech sa pozerá kamkoľvek, je duchom neprítomný. Ja to poznám!

Či ste nikdy nevideli byvoly, ktoré sa prehánajú v Kensingtonských záhradách? A čo nevidíte stúpať dym zo Siouxkej osady pod Albertovým pomníkom? Vídavam ich tam mnoho rokov.

V skautingu má chlapec možnosť vziať na seba výstroj pohraničníka a stať sa členom slávneho záľasáckeho bratstva. Môže stopovať a sledovať značky, vysielat' signály, môže založiť °heň, postaviť si vlastnú chatrč a uvariť večeru. Môže vlastnoručne ohmatať mnoho záľasáckych a stopárskych vecí.

***Najväčší úspech dosiahnu oddiely, v ktorých je moc a zodpovednosť naozaj v rukách radcov.
To je tajomstvom úspechu našej skautskej výchovy.***

Jeho oddiel je jeho prirodzenou chlapčenskou partiou a vedie ho vodca s chlapčenským duchom.

Môže byť jedným z mnohých, ale je jedinečnou bytosťou. Spoznáva radosť zo života pobytom v prírode.

No a potom je tu ešte duchovná stránka vecí.

Na lesných chodníčkoch chlapec vpija dúšky prírodného dedičstva a jeho krehká duša rastie a rozhliada sa. Príroda je tou najlepšou školou pozorovania, tam si uvedomujeme zázraky nášho podivuhodného vesmíru.

Príroda nám otvára myseľ a my konečne oceníme krásu, ktorá neustále pred nami leží. Chlapcovi z mesta odhaľuje hviezdy ďaleko za mestskými komínmi, ukazuje mu, že vysoko nad strechami kín sa trblietajú oblaky v sláve zapadajúceho slnka.

Pozorovanie prírody prináša do harmonického celku otázky o nekonečne, histórii a mikroskopickom svete okolo nás, ako súčasťach Stvoriteľovho diela. A tu je aj správny priestor pre otázky týkajúce sa rozmonožovania a pohlavného života.

Skauting je nástroj, ktorý dokáže priviesť aj toho najväčšieho darebáka k vznešeným myšlienkam a základom viery v Boha. A ak sa spojí so záväzkom vykonať dobrý skutok každý deň, stáva sa základom služby Bohu či blížnemu, na ktorom môžu rodič či kňaz ľahšie budovať vieru.

***„Môžeš chlapca obliecť za kovboja, pilota či vedca
Vycvičiť z neho elegána slušného
No nie je isté, že keď mu len naložíš na plecía
Budeš mať z neho hrdinu či svätého. ”***

To duch vnútri chlapca, nie pozlátko na povrchu urobia túto premenu.

A tento duch je v každom chlapcovi, čaká len, kedy ho objavia a vynesú na svetlo.

Skautský slub, ktorý má chlapec plniť na svoju česť, a skautský zákon sú našou výchovnou silou, ktorá zaväzuje a prináša úspech v 99 prípadoch zo 100.

Chlapcovi nevell „nesmieš“, ale vedie ho dopredu: „urob!“ **Skautský zákon** vedie jeho činy, netrestá jeho chyby. Iba mu jednoducho vraví, čo je dobré a aký by skaut mal byť.

DRUŽINOVÝ SYSTÉM

Práve družinový systém je tou hlavnou črtou, ktorá odlišuje skauting od všetkých ostatných organizácií. A keď ho použijeme správne, zaručene prinesie úspech. Má to v sebe!

Kľúčom k dobrému oddielu je rozdelenie chlapcov do družín po šesť až osem členov a následná práca s nimi po družinách pod vedením ich vlastných, zodpovedných radcov.

Základnou stavebnou jednotkou skautingu je vždy družina, či už pri práci alebo pri hrách, kvôli disciplíne či povinnostiam.

Obrovským krokom v rozvoji charakteru jednotlivca je dať mu zodpovednosť. My tento krok dosiahneme okamžite, keď dáme radcovi do rúk zodpovednosť za vedenie svojej družiny. Je na ňom, aby podchytil a rozvíjal dobré vlastnosti každého chlapca z jeho družiny. Znie to ako obrovská úloha, no v praxi to funguje.

Pri súperení a súťažení družín potom vzniká družinový duch, ktorý chlapcom prináša veľké uspokojenie, pretože rozvíja ich charakter a učí ich nové zručnosti. Každý člen družiny si uvedomí, že on sám je zodpovednou stavebnou jednotkou a že česť jeho družiny alebo oddielu záleží na jeho vlastnej schopnosti hrať túto hru.

Radcovská rada a čestný súd

Radcovská rada a čestný súd sú dôležitou súčasťou družinového systému. Je to stály výbor, ktorý pod vedením vodcu rieši oddielové záležitosti, administratívne aj disciplinárne. Pritom v členoch rozvíja sebaúctu, ideály slobody, zmysel pre zodpovednosť a rešpekt k autoritám, umožňuje chlapcom vyskúšať si spôsoby práce, ktoré keď budú občanmi, využijú ako jednotlivci, aj ako skupina.

Radcovská rada sa stará o bežné oddielové záležitosti a riadenie oddielu, ako sú napríklad rôzne zábavné či športové podujatia. Do rady je často vhodné prizvať aj zástupcov radcov alebo členov družín. Spoluprácou s radou získavajú zážitky a skúsenosti, ako rada funguje. Členmi čestného súdu sú, na druhej strane, výhradne družinoví radcovia. Čestný súd, ako už naznačuje jeho názov, má výnimočnú úlohu, ako je napríklad riešenie prípadov porušenia pravidiel či udeľovanie ocenení.

Význam družinového systému

Je dôležité, aby si vodca uvedomil, akú obrovskú hodnotu má pre neho družinový systém. Je najlepšou zárukou trvalého zdravia a úspechu oddielu. Sníma z pliec vodcu podstatnú časť drobnej rutinnej práce.

Ale **družina je predovšetkým školou charakteru každého jednotlivca**. Pre družinového radcu je tréningom zodpovednosti a vodcovských kvalít. Členov učí schopnosti podriaďiť sa záujmom celku, sebazapreniu a sebakontrolu, ktoré sú ukryté v tímovom duchu, spolupráci a priateľstve.

Ak chcete pomocou tohto systému dosiahnuť prvotriedne výsledky, musíte dať radcom úplne voľnú ruku a ozajstnú zodpovednosť - ak im dáte len čiastočnú zodpovednosť, dosiahnete len čiastočné výsledky. Cieľom nie je odbremeniť vodcu, ale dať chlapcovi zodpovednosť, pretože to je najlepší prostriedok rozvoja charakteru.

Vodcovi, ktorý chce byť úspešným, nestačí iba študovať, čo je napísané o družinovom systéme a jeho metódach, musí najmä uvádzať do praxe rady, o ktorých čítal. Práve prax je veľmi dôležitá a len neustálym skúšaním môžu radcovia a členovia družín získať skúsenosti. Čím viac im vodca umožní robiť, tým viac budú reagovať, tým silnejšími a charakternejšími sa stanú.

SKAUTSKÁ ROVNOŠATA

Často hovorievam: „Ani za mak mi nezáleží na tom, či skaut nosí rovnošatu alebo nie, ak viem, že do práce dáva svoje srdce a plní skautský zákon.“ Ale v skutočnosti len ťažko nájdeme skauta, ktorý rovnošatu nenesí, pokiaľ si ju môže dovoliť.

Vyzýva ho k tomu skautský duch.

Podobné pravidlo prirodzene platí aj pre tých, ktorí skautské hnutie vedú - pre vodcov a členov vedenia organizácie; nemajú povinnosť nosiť rovnošatu, ak sa im to nepáči. Zároveň však musia vo svojej pozícii myslieť viac na ostatných, než na seba.

Ja osobne si dávam rovnošatu, aj keď sa len vyberiem navštíviť niektorú družinu, pretože som si istý, že to pozdvihne ich morálku. Ich úcta k rovnošate sa zvyšuje, keď vidia, že nie je pod úroveň dospelého obliecť si ju. Rovnako sa zvyšuje ich sebaúcta, keď ich berie vážne dospelý, pre ktorého je dôležité, aby s nimi patril do jedného bratstva.

Švihácka rovnošata a dokonalosť v detailoch sa nemusia zdať dôležité, ale majú svoj význam pri rozvíjaní sebaúcty a majú obrovský podiel na reputácii celého hnutia v očiach ľudí zvonku, ktorí súdia podľa toho, čo vidia.

Veľa záleží na osobnom príklade. Ukážte mi nedbalo oblečený oddiel a ja vypátram nedbalo oblečeného vodcu. Myslite na to, keď si budete obliekať rovnošatu či dávať to švihácke pierko do klobúka.

Ste pre vašich chlapcov vzorom a to, ako ste upravení, sa odrazí aj na vašich skautoch.

PRÍNOS VODCU

Všetky princípy skautingu sa uberajú tým správnym smerom. Ich úspech však závisí od vodcu a spôsobu, akým ich uskutočňuje. Radami v tejto knihe sa snažím vodcovi pomôcť v dvoch veciach: po prvé, ukázať mu cieľ skautskej výchovy a po druhé, ponúknuť mu metódy, ktorými sa tento cieľ dá dosiahnuť.

Veľa vodcov by asi chcelo, aby som im dal podrobné návody na všetko. To by však v skutočnosti nefungovalo. Pretože to, čo platí na jeden konkrétny oddiel a typ chlapca na jednom konkrétnom mieste, už o míľu ďalej neplatí. A už vôbec to neplatí na chlapcov a oddiely roztrúsené po celom svete, ktorí žijú v úplne iných podmienkach. Ja vám môžem dať niekoľko všeobecných rád a vodca sám najlepšie zväži, ktoré z nich budú úspešné v jeho vlastnom oddiele.

Ale pred tým, než zádeme do detailov, by som rád zopakoval: nenechajte sa odradiť zdanlivo obrovským rozmerom vašej úlohy. Ten sa rozplynie, keď v diaľke uvidíte cieľ. Potom už len stačí mať ho stále na očiach a prispôbiť mu všetko ostatné.

Ako sa píše v knihe Waltera Scotta „Peveril of the Peak“: „Nezáleží veľmi na tom, či nakoniec naše najvznešenejšie ideály nakoniec dosiahneme, dôležité je, aby boli naozaj vznešené.“

Niekedy sa problémy a ťažkosti tak nakopia, že zatienia aj všetky svetlé stránky. Ale nech vás uteší myšlienka, že to tak nemusí byť navždy a že ťažkosti sa zmenšia, len čo sa nimi začnete zaoberať. Útechu nájdete v starej černošskej rýmovačke:

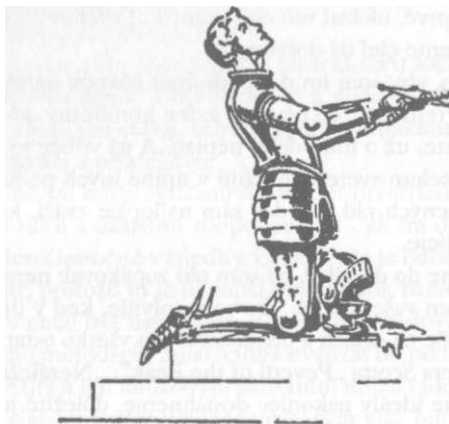
*Pozeráš do diaľky, vidíš trat' vlaku
Lámeš si hlavu, máš otázku takú
Akože tadiaľto prejde tá mašina
Veď kol'aje spoja sa, z dvoch je len jediná*

*Vlak to však prejde, vždy drží svoj smer
Spokojný s prácou je traťový inžinier
Aj ty zrazu zistíš, keď pozrieš sa zblízka
Ze kol'aje obe sú, trat' nie je úzka*

*Tak aj keď pohľad náš dopredu uprie sa
Cesta sa zužuje a ťažká vidí sa
No keď tam dôjdeme, všetko sa zmení
Veď je tu miesta jak pre stádo koní!*

(Saturday Morning Post)

I. CHARAKTER

Rytiersky zákon je stále zákonom gentlemanov dneška.

NÁROD nevdačí za svoj úspech ani tak sile svojich zbraní, ako sile charakteru, ktorý majú jeho občania.

„Pre úspech muža v živote je dôležitejší charakter než vzdelanie.“

Charakter je teda pre národ aj pre jednotlivca tou najvyššou hodnotou. Ak má ale charakter ovplyvniť životnú dráhu človeka, musíme ho rozvíjať pred tým, než sa na ňu vydá; kým je stále ešte prístupným chlapcom. Základy má už v sebe, musíme ich len dostať na svetlo a zdokonaľovať. Ale ako?

Charakter je, veľmi všeobecne povedané, výsledkom pôsobenia prostredia a okolia. Ako príklad si vezmime dvoch malých chlapcov, dvojčičky, ak chcete. Povedzme, že sa učia rovnaké predmety v škole, no mimo školy vyrastajú v úplne odlišných prostrediach, partiách a domovoch. Jeden má láskavú matku, ktorá ho vo všetkom povzbudzuje, čistých a poriadnych kamarátov a všetci mu dôverujú, že bude hrať čestne podľa pravidiel života. Na druhej strane, nechajme druhého chlapca považovať sa v špinavom dome a medzi vulgárnymi, zlodejskými a buričskými kamarátmi. Myslíte si, že keď vyrastie, bude mať rovnako rozvinutý charakter ako jeho dvojča?

Denne premárnime tisíce životov chlapcov iba tým, že ich necháme stať sa bezcharakternými, a tým aj neužitočnými darmožráčmi, ktorí budú trápením pre seba a trňom v oku a nebezpečenstvom pre národ.

Môžeme ich zachrániť. Stačí, ak im počas formovateľného obdobia ich života poskytneme správne okolie a prostredie. A sú tu aj tisícky ďalších, ktorí neklesli až tak

hlboko (pretože darmožráčov nájdeme v každej vrstve spoločnosti), z ktorých by však boli lepší ľudia, užitočnejší pre svoju vlasť a spokojnejší sami so sebou, keby by sme ich v tom správnom životnom období presvedčili, aby rozvíjali svoj charakter.

A v tom spočíva najdôležitejší cieľ skautskej výchovy - vychovávať; nie vyučovať, ale vychovávať, to znamená primáť chlapca, aby sa kvôli sebe a z vlastnej túžby učil veci, ktoré rozvíjajú jeho charakter.

Jeden dôvod, prečo oddiel nemá presiahnuť 32 členov

Počet členov v oddiele by, pokiaľ možno, nemal prekročiť 32. Navrhujem práve toto číslo, pretože pri vychovávaní chlapcov som sám zistil, že 16 bolo najviac, čo som dokázal zvládnuť - keď som sa snažil dostať sa im na koreň a vyniesť na svetlo to najlepšie, čo v nich je. Počítam s tým, že ostatní sú dvakrát takí schopní ako ja, a preto je výsledné číslo 32.

Občas počujem chlpské reči o oddieloch zložených zo 60 či 100 členov - a ich vodcovia mi vravia, že každý z chlapcov dostáva rovnako dobrú výchovu, akú by dostal v menšom oddiele. Vyjadrim svoj obdiv („obdiv“ doslova znamená „prekvapenie“) a neverím im.

„Prečo sa máme zaoberať osobným prístupom?“ pýtajú sa. Pretože je to jediný možný spôsob, ako vychovávať. Príkazy môžete dávať aj tisíce chlapcov naraz, ak máte silný hlas a viete si udržať disciplínu. Ale to nie je vzdelávanie - to nie je výchova.

Výchova je to, čo rozvíja charakter a robí z chlapcov mužov.

Túžba zlepšovať sa, ak sme ju v niekom správne povzbudzovali, zároveň spôsobí, že sa bude aj aktívne snažiť tak, ako to najlepšie vyhovuje jeho povahe a schopnostiam.

Nemá zmysel kázať o skautskom zákone alebo ho chlapcom prikazovať: každý z nich ho musí na nejaký čas zažiť a začať túžiť riadiť sa ním.

Práve tu môže urobiť najviac osobnosť a schopnosti vodcu.

Takže, podme uvažovať o niekoľkých morálnych a duševných vlastnostiach, ktoré tvoria charakter, a potom sa pozrime na to, ako môže vodca dosiahnuť, aby ich chlapec rozvíjal prostredníctvom skautingu.

Rytierstvo a fair-play

Zákon stredovekých rytierov je základom správania sa gentlemanov približne od roku 500 n. L, kedy Kráľ Artuš vytvoril pravidlá pre svojich Rytierov okrúhleho stola.

Romantika Rytierov okrúhleho stola má svoje čaro pre všetkých chlapcov a pôsobí na ich zmysel pre morálku. Ich rytiersky zákon sa týkal cti, sebadisciplíny, zdvorilosti, odvahy, nezištného zmyslu pre povinnosť a službu, ako aj viery, ktorá smeruje ich kroky.

Pravidlá, ako ich opätovne vyhlásili za Henricha VII, znejú nasledovne:

1. Nikdy neskladať svoje zbrane, iba kvôli nočnému odpočinku.
2. Vyhľadávať dobrodružstvá a získať v nich „česť a slávu“.
3. Chrániť chudobných a slabých.
4. Pomáhať všetkým, ktorí v spravodlivom spore požiadajú o pomoc.
5. Neurážať sa navzájom.
6. Bojovať za obranu a blaho svojej zeme.
7. Nepracovať pre zisk, ale pre česť.
8. Nikdy a za žiadnych okolností neporušiť daný sľub.
9. Obetovať sa pre česť svojej vlasti.
10. „Radšej čestne zomrieť, ako zbabelo utiecť.“

Rytierske ideály a myšlienka „fair-play“ sú tým najlepším, čo môžeme chlapcom dať, vzbudia v nich totiž silný zmysel pre spravodlivosť, ktorý by mali mať, ak raz majú byť naozaj dobrými občanmi.

Návyk pozrieť sa na veci aj z pohľadu druhého môžeme v chlapcoch rozvinúť pri hrách v prírode, kde je fair-play základným pravidlom, či už pri „súboji o vlajku“ alebo „doručovaní tajných správ.“ Pri hre platia tie najprísnejšie pravidlá, teda sebaovládanie a dobrá nálada na strane hráčov a na konci dobrý zvyk, že víťaz súcití s porazeným a súper je prvý, kto pozdraví víťaza a pogrätuluje mu.

Na týchto pravidlách by sme mali trvať, až kým nebudú pre chlapcov samozrejmé.

Ďalšou dobrou pomôckou pri výchove k fair-play sú debaty s chlapcami na témy, ktoré ich zaujímajú a pri ktorých budú obhajovať obe strany. Pomôže im to uvedomiť si, že každý dôležitý problém či otázka má dve strany, že by sa nemali nechať uniesť výrečnosťou jedného z rečníkov predtým, než si vypočujú zástancu druhej strany. Že až potom by mali sami zvážiť dôkazy oboch strán a rozhodnúť sa pre niektorú z nich.

Praktický spôsob, ako to dosiahneme, je nehlasovať zdvihnutím rúk. Vtedy sa váhajúci či nepozorní chlapci zvyknú pripojiť k väčšine. Každý by mal napísať svoje „áno“ alebo „nie“ na kúsok papiera, a ten odovzdať. Tým dosiahneme, že sa každý chlapec rozhodne sám a pred tým riadne zváži obe strany problému.

Jedným z najlepších spôsobov, ako viesť chlapcov k spravodlivosti a fair-play, sú simulované sudy a riešenie sporov, ale len ak k nim budeme pristupovať so všetkou vážnosťou a podľa pravidiel ozajstného súdu. Budú pre nich aj malou prípravou na ich občianske povinnosti, keď možno raz budú sudcami alebo svedkami. „Čestný súd“ je krok rovnakým smerom, pretože aj tu majú chlapci, ako členovia súdu, naozajstnú zodpovednosť. O to viac si uvedomia, aké sú ich názory dôležité, budú pozornejšie zvažovať svoje rozhodnutia a počkajú, kým si vypočujú všetky argumenty oboch strán.

Disciplína

Ak má národ prekvitať, musia byť jeho občania disciplinovaní a disciplínu kolektívu dosiahneme iba disciplínou jednotlivca. Disciplínou mám na mysli podriadenie sa

autoritám a povinnostiam.

To ale nikdy nedosiahneme trestami. Podarí sa nám to iba vtedy, keď budeme chlapca povzbudzovať a vychovávať k sebadisciplíne a neskôr ho budeme viesť k tomu, aby obetoval seba aj svoje osobné potešenia v prospech druhých.

Zodpovednosť veľkou mierou rozvíja aj družinový systém, v ktorom je radca zodpovedným za to, čo sa deje medzi jeho chlapcami.

Sir Henry Knyvett v roku 1569 varoval kráľovnú Alžbetu, že štát, ktorý zabúda na výchovu a disciplínu svojich mladých, vychová nielen skazených vojakov a námorníkov, ale aj oveľa horšie zlo, a to skazených občanov; alebo, podľa jeho vlastných slov: „Kvôli nedostatku pravej disciplíny bude zmarené bohatstvo i práca kráľa aj krajiny.“

Disciplínu nedosiahneme, keď budeme dieťa trestať za jeho zlé návyky, jeho pozornosť musíme zamestnať niečím lepším, vďaka čomu na staré návyky postupne zabudne a zbaví sa ich.

Vodca by mal trvať na tom, aby boli jeho chlapci disciplinovaní a aby ho presne a rýchlo poslúchali aj v drobnostiach. Nech chlapci vyvádzajú iba vtedy, keď im to dovoľíte. Co by ste raz za čas aj mali robiť - je to naozaj dobrá vec.

Zmysel pre česť

Skautský zákon je základ, na ktorom spočíva celá skautská výchova.

Jednotlivé body skautského zákona musíme chlapcom predstaviť a dôkladne vysvetliť jednoduchými a praktickými ukázkami z ich vlastného každodenného života.

Nijaké vyučovanie sa nedá porovnať s príkladom. Ak vodca jasne zachováva skautský zákon vo všetkých oblastiach svojho života, chlapci ho budú okamžite nasledovať.

A jeho príklad bude ešte účinnejší, ak bude brať skautský sľub tak, ako jeho chlapci.

Na prvom bode zákona, na skautovu česť sa dá spoľahnúť, stojí celé budúce správanie skauta a jeho disciplína. Skaut má byť čestný. Takže vodca by mal najskôr chlapcom pozorne vysvetliť tento bod, ešte pred tým, než zložia skautský sľub.

Skladanie skautského sľubu by malo byť zámerne slávnostným obradom, pretože ak vykonáme tento malý rituál so všetkou vážnosťou a obradnosťou, silno na chlapca zapôsobí. A ak vezmeme do úvahy, akou vážnou a dôležitou udalosťou sľub je, mal by na chlapca zapôsobiť čo najviac. Je veľmi dôležité, aby si aj potom skauti pravidelne pripomínali a obnovovali svoje znalosti zákona. Chlapci zvyknú zabúdať a nemali by sme nikdy dopustiť, aby chlapec, ktorý zložil takýto vážny sľub, nevedel kedykoľvek povedať, o čom zákon je.

Keď už chlapec rozumie, čo je to česť a odkedy na svoju česť zložil skautský sľub, musí mu vodca bezmedzné dôverovať. Svojimi činmi mu ukážte, že ho považujete za zodpovednú osobu. Dajte mu na starosť nejakú záležitosť, na chvíľu či dlhodobo a oča-

kávajú od neho, že si svoju povinnosť poctivo splní. Nešpehujte ho, či robí všetko, tak ako má. Nechajte ho robiť veci po svojom, niekedy aj kričať od zlosti, ak treba, no v každom prípade ho nechajte tak a dôverujte mu, že urobí, čo bude v jeho silách. Dôvera by mala byť základom našej morálnej výchovy.

Kľúčom k úspechu v práci s chlapcami je dať im zodpovednosť. Platí to najmä na tých najväčších výtržníkov a najzložitejšie povahy.

Hlavným cieľom družinového systému je dať ozajstnú zodpovednosť čo možno najväčšiemu počtu chlapcov, aby sme mohli rozvíjať ich charakter. Ak dá vodca radcovi ozajstnú moc, očakáva od neho, že odvedie veľký kus práce a nechá mu pri plnení úloh voľnú ruku, urobí pre rozvoj jeho charakteru viac, ako by kedy mohlo urobiť školské vyučovanie.

Samostatnosť

Chlapec získa naozajstnú skautskú výchovu až vtedy, keď dosiahne prvý stupeň napredovania. (*Pozn. prekl.: V BP-ho pôvodnom systéme nasledoval po nováčikovskej skúške najskôr druhý, až potom prvý stupeň napredovania, čiže opačne ako u nás.*) Podmienky prvého stupňa boli vytvorené tak, aby sme mohli o chlapcovi, ktorý ich spĺňa, odôvodnene povedať, že dosiahol základnú úroveň schopností a vlastností, ktoré má mať dobrý a statočný občan.

Keď si chlapec uvedomí, že už viac nie je nováčikom, ale zodpovedným členom, že mu ostatní dôverujú a že má moc konať, nadobudne sebadôveru. Nádej a ctižiadosť v ňom začnú rásť.

Sám od seba sa bude cítiť zdatnejším ako predtým, čo by mu malo dodať sebadôveru v svoje schopnosti. Tá mu bude dodávať nádej a odvahu v neľahkých životných zápasoch, pomôže mu vydržať, kým nedosiahne úspech.

Aktivity ako prvá pomoc, požiarny výcvik, stavba mostov a drevených vozov budú rozvíjať chlapcove zručnosti a dôvtip, pretože vtedy, keď spolupracuje s ostatnými, je zodpovedný za svoj vlastný diel práce.

Plávanie má tiež svoju výchovnú hodnotu - duševnú, morálnu aj fyzickú - dáva chlapcovi pocit víťazstva nad jedným zo živlov, pocit sily zachtániť ľudský život, trénuje jeho pľúca a pohyblivosť.

Keď som trénoval juhoafrický policajný zbor, často som vo dvojiciach posielal mužov na dlhé cesty, dvesto či tristo míľ, aby som ich naučil postarať sa o seba a využiť vlastnú inteligenciu.

Ak bol však niektorý z mojich žiakov menej bystrý, vyslal som ho samého, bez priateľa, na ktorého by sa spoliehal, aby sám našiel cestu, nakŕmil seba i koňa a aj bez pomoci podal správu o svojej výprave. Bol to najlepší tréning samostatnosti a inteligencie, a tento princíp môžem smelo odporúčať aj vodcom, aby ho využili pri trénovaní svojich chlapcov.

Zo všetkých možných škôl je tábor tým široko-dalcko najlepším spôsobom, ako v chlapcoch rozvíjať tie správne povahové vlastnosti. Odohráva sa v zdravom prostredí, chlapci sú v dobrej nálade, nadšení do všetkého a vodca ich má po celý ten čas, cez deň i v noci, stále pod rukou. Na tábore má vodca tú najlepšiu príležitosť pozorovať a spoznávať povahu každého z chlapcov a viesť ich rozvoj potrebným smerom. Počas života na tábore sami nadobúdajú dobré vlastnosti, pod veselým a pozitívnym vedením chápaného vodcu sa učia disciplíne, vynaliezavosti, samostatnosti, získavajú rôzne zručnosti, skúsenosti v práci s drevom a stavbe lodí, spoznávajú tímového ducha a prírodné bohatstvo atd... Takto prežitý týždeň je hoden šiestich mesiacov teoretického vyučovania medzi štyrmi stenami, zamyslíte sa nad tým.

Preto naozaj radím menej skúseným vodcom, aby študovali umenie táborníctva a rôzne oblasti táborového života.

Pomôžte chlapcovi stať sa samostatným a pohotovým, pomôžte mu „kormidlovať svoju loď“ - to znamená pozerat' sa dopredu a určovať svoju vlastnú životnú cestu.

Radost' zo života

Prečo v skautingu považujeme poznávanie prírody za kľúčovú aktivitu?

To je otázka, na ktorej stojí rozdiel medzi činnosťou skautingu a činnosťou obyčajnej chlapčenskej organizácie.

Môžeme ju jednoducho zodpovedať vetou: Chceme našich chlapcov učiť nielen to, ako čo najviac dostať od života, ale najmä ako žiť! - teda, v tom vyššom zmysle, ako sa tešiť zo života.

Poznávanie prírody, ako som možno naliehal príliš často, je tým najlepším spôsobom, ako otvoriť myseľ a dušu chlapcov. Ak to nestráca zo zreteľa ani ich vodca, poznávanie prírody dá chlapcom moc uvedomiť si krásu v prírode a neskôr aj v umení. A to človeku prináša väčšiu radosť zo života.

Navyše, toto všetko pomáha chlapcom uvedomiť si existenciu Boha Stvoriteľa v jeho obdivuhodnom diele a ak to spojíme s aktívnym plnením Jeho vôle službou druhým, dostaneme pevné základy viery.

Pred niekoľkými rokmi som sedel v obývačke u priateľa - nanešťastie tesne po jeho smrti - a na stole vedľa jeho opustenej fajky a vrečka na tabak ležala kniha Richarda Jefferiesa Pole a živý plot, v ktorej si poznačil túto stránku:

„Predstava - byť morálne dobrý - vôbec nestačí. Najvyššou formou morálneho dobra, akú poznáme, je čistá nesebeckosť, robenie dobrých skutkov bez očakávania akejkolvek odmeny, ani kvôli naplneniu nejakého plánu. To je najviac, čo dokážeme, no aké je to neuspokojivé! Je treba niečo, čo najskrytejšie túžby nášho srdca naplní viac, ako dokáže len práca či sebazaprenie. Musí to byť niečo v zhode s vnímaním krásy a ideálu. Len mravnosť jednotlivca nestačí. Aj keď tento ideál neviem dobre pomenovať, zdá sa mi, že bude istým spôsobom tesne spojený s dokonalou krásou prírody.“

Inými slovami môžeme povedať, že šťastní budeme len vtedy, keď bude naše vnútorné svedomie v zhode s vonkajšími zmyslami.

Snažíme sa dosiahnuť, aby bolo svedomie uspokojené rovnako ako zmysly. Ak je toto tvrdenie pravdivé, potom musí rovnako platiť aj jeho opak - teda, že vnímanie krásy nám nemôže priniesť šťastie, ak nie je spokojné naše svedomie. To znamená, že ak chceme, aby naši chlapci v živote našli šťastie, musíme im do srdca vložiť dve veci: túžbu po konaní dobra pre svojich blížnych a vnímanie krásy v prírode.

Ten najjednoduchší krok k vnímaniu krásy je, ak sa naučíme čítať:

„... knihy v tečúcich bystrinách, kázne v kameňoch a dobro vo všetkom.“

Mnoho chlapcov má ešte stále zatvorené oči a vodcu môže tešiť, že práve on bude ten, kto im ich otvorí.

Ak sa raz semienko lesnej múdrosti dostane do chlapcovej mysle, pozorovanie, pamäť a dedukcia sa uňho rozvinú samé a stanú sa súčasťou jeho mladej osobnosti. Zostanú s ním, nech budú jeho ďalšie cesty akékoľvek.

Tak, ako sa pred mladým človekom pomaly odkrývajú zázraky prírody, môže si postupne uvedomovať. Ak má raz vnímanie krásy trvalé miesto v našom vnútri, rozvíja sa samé od seba, rovnako ako pozorovanie, a prináša radosť aj v tých najšedeivejších okamihoch.

Dovoľte mi znovu trochu odbočiť. V jeden pochmúrny, hmlistý deň som bol na škaredej, špinavej stanici v Birminghame. Postrkovali sme sa zo strany na stranu v obrovskej tlačnici spolu s ušpinenými robotníkmi a vojakmi zablatenými od dlhej cesty. Ako sme sa tlačili davom, obzeral som sa naokolo. Posúvali sme sa ďalej a zrazu sa mi naskytol naozaj pôsobivý pohľad. Nemyslím, že si to niekto z mojich spoločníkov

všimol, ale akoby zrazu tú špinavú dieru ožiaril lúč svetla, ktorý osvetlil celý môj deň. Bol to len pohľad na zdravotnú sestru v hnedej uniforme, s nádhernými ryšavo-zlatými vlasmi a veľkou kyticou žltých a hnedých chryzantém v náručí. Poviete si, čo je na tom? Nič výnimočné, ale tí, ktorí majú oči otvorené,vidia takéto lúče aj v najhustejšej tme.

Až príliš často si ľudia myslia, že chlapci nedokážu oceniť krásu a poéziu. No ja si pamätám, ako som raz chlapcom ukazoval obraz krajiny zmietanej v búrke, o ktorom Ruskin povedal, že na celej vetrom ošľahanej scenérii je iba jedno pokojné miesto. Jeden z chlapcov okamžite ukázal na kus modrej, pokojnej oblohy, ktorá presvitala v trhlíne ženúcej sa hromady mrakov.

Poézia nás priťahuje spôsobom, ktorý iba ťažko vysvetlíme a ak sa mladej mysle zmocní krása, začne túžiť vyjadrovať sa aj inak než každodennou prózou.

Vynikajúcu poetiku môžeme samozrejme nájsť i v próze, ale častejšie si ju spájame s rytmom a rýmom. No začínajúci mladý básnik sa až príliš často zvykne upnúť na hľadanie rýmy a namiesto tak dostaneme len záplavu hrozne kostrbatých veršov.

Odradte chlapcov od kostrbatých veršov. Tých je všade dosť.

*Ak chlapec kráča po ulici s veselým úsmevom, aj to je dosť. Rozveselí tých, ktorí ho míňajú.
Keď chceme viesť chlapca k väčšiemu šťastiu, stojí za to naučiť ho najskôr toto.*

Formovanie postojov: úcta

Formovanie postojov prirodzene začína rešpektom voči Bohu, ktorý môžeme najlepšie nazvať „úcta.“

Úcta k Bohu, úcta k blížnemu a úcta k sebe samému ako Božiemu služobníkovi je základom každej formy viery. Spôsob, akým úctu k Bohu vyjadrujeme, sa mení s každou cirkvou a vyznaním. Do ktorej cirkvi či ku ktorému vyznaniu chlapec patrí, sprá-

vidia závisí od jeho rodičov. To oni rozhodujú. Je našou povinnosťou rešpektovať ich želania a pomáhať im v ich snahe naučiť ho úcte, bez ohľadu na to, aké náboženstvo vyznáva.

Pri definovaní náboženskej výchovy v našom hnutí môže vzniknúť mnoho nezhôd, pretože máme medzi nami chlapcov rôznych vyznaní. A preto by o forme, akou sa budú vyjadrovať povinnosť voči Bohu, mali do veľkej miery rozhodovať miestne skautské zložky. Ale myslím, že nebude problém zhodnúť sa, aby sme pri týchto otázkach dávali dôraz na ľudskú stránku veci, pretože službu blížnemu v sebe zahŕňa takmer každá forma viery.

Toto je stanovisko skautského hnutia v otázke náboženstva, na ktorom sa zhodli predstavitelia všetkých vyznaní na našom zhromaždení:

- a) Každý skaut by mal patriť k niektorému náboženskému vyznaniu a zúčastňovať sa jeho obradov.
- b) Tam, kde sú členovia oddielu rovnakého vyznania, by mal vodca uplatňovať také praktizovanie náboženstva, aké po porade s kňazom či inou náboženskou autoritou uzná za najvhodnejšie.
- c) Tam, kde sú členovia oddielu rôznych vyznaní, by mal vodca povzbudzovať chlapcov navštevovať obrady ich vlastného vyznania a na tábore by každá forma dennej modlitby či týždenných obradov mala byť čo najjednoduchšia a účasť by mala byť dobrovoľná."

Keď bude vodca dodržiavať tieto rady, nemôže sa pomýliť.

Pevne verím, že existuje viacero spôsobov, ako môžeme učiť chlapcov úcte. Riešenie závisí od individuálnej povahy každého chlapca a pomerov, z ktorých pochádza, či už je to „darebák“ alebo „mamičkin miláčik.“ Výchova, ktorá funguje u jedného, môže pri druhom úplne zlyhať. Je na vodcovi alebo kňazovi, aby zvolil ten správny spôsob.

Vieru možno iba získať, nie naučiť. Nie sú to nedefné šaty, ktoré na nás niekto navlečie. Je to pevná súčasť chlapcovho charakteru, je to premena duše, a nie pozlátka, ktoré sa olúpe. Je to záležitosť osobnosti a vnútorného presvedčenia, nie výuky.

Mojimi rukami prešli tisíce mladíkov, preto som z mojej naozaj bohatej skúsenosti prišiel k záveru, že činy našich mužov takmer vôbec nevedie ich náboženské presvedčenie.

To môžeme z veľkej časti prisúdiť faktu, že pri práci s našimi chlapcami často používame výuku namiesto výchovy.

Výsledkom je, že na hodinách náboženstva v nedefnej škole tí najlepší chlapci síce pochopili myšlienku, ale postupne, ako sa zlepšovali v znalosti Písma, mnohí z nich stratili ducha tohto učenia. Stali sa z nich náboženský fanatíci s obmedzeným rozhľadom. Naproti tomu, väčšina ostatných chlapcov sa pre vieru nikdy nenadchla, hneď po skončení školy sklzli k ľahostajnosti a ateizmu. V kritickom období ich života, teda medzi šestnástym a dvadsiatym štvrtým rokom, im nemal kto podať pomocnú ruku.

Nie každý človek môže byť dobrým učiteľom viery a často práve tí najzapálenejší aj najviac zlyhajú, ani o tom nevedia. Našťastie, v tomto ohľade sú mnohí z našich vodcov mimoriadne schopní. Takisto však máme aj viacero takých, ktorí o svojich schopnostiach pochybujú, a vtedy urobia najlepšie, keď do oddielu pozvú kňaza alebo iného skúsenejšieho poradcu.

V každom prípade však vodca môže takémuto poradcovi v mnohom prakticky pomôcť, takisto ako môže pomôcť aj učiteľovi v škole tým, že chlapci si na tábore či v klubovni prakticky vyskúšajú to, čo sa teoreticky učili v škole.

V oddieloch, kde sú chlapci jedného vyznania, býva spravidla oddielový kňaz a vodca by sa s ním mal radiť vo všetkých veciach náboženskej výchovy. V rámci nej môže zaviesť aj obrad skautskej modlitby. Takéto stretnutie skautov slúži na uctenie si Boha a zároveň prehĺbenie vnímania sľubu a zákona. Skautská modlitba by však nemala nahradiť, ale len doplniť pravidelné náboženské obrady.

Mnoho z našich oddielov však má vo svojich radoch chlapcov rôznych vyznaní. Vtedy by náboženskú výuku mali viesť ich vlastní duchovní a pastori.

Iné oddiely z chudobnejších a menej rozvinutých štvrtí majú chlapcov, ktorí nemajú prakticky žiadnu vieru a rodičia sú pre nich v tomto smere len malou alebo vôbec žiadnou oporou. Prirodzene, takíto chlapci si vyžadujú iné zaobchádzanie a potrebujú iné výchovné metódy, než chlapci, ktorí majú pevné korene viery.

Aj tu môže skauting učiteľovi veľmi prakticky pomôcť a už dosiahol výnimočné výsledky.

Skauting môže pomôcť prostredníctvom:

- (a) osobného príkladu vodcu;
- (b) poznávania prírody;
- (c) dobrých skutkov;
- (d) udržania starších chlapcov v hnutí.

(a) Osobný príklad - Niet pochýb, že na chlapcov viac platí to, čo človek urobí a menej to, čo povie.

Vodca preto na seba berie obrovskú zodpovednosť, že bude robiť správne veci a mať správnu motiváciu a že tak bude robiť všetkým na očiach, no nebude sa tým vystatovať. Ak bude pre chlapcov starším bratom, a nie učiteľom, budú jeho skutky presvedčivejšie.

(b) Poznávanie prírody - Pozorovanie prírody môže byť ako krásna kázeň. Napríklad pozorovanie života vtákov nás môže priviesť k objavu, že dvom vtákom rovnakého druhu narastú pierka úplne rovnako, hoci môžu byť od seba vzdialení aj desaťtisíc míľ. Rovnako aj migrácia, hniezdenie, sfarbenie vajčiek, vývoj mládat, pokračovanie rodu, kŕmenie, schopnosť lietať - to všetko sa deje bez pomoci človeka, no podľa zákonov Stvoriteľa; to sú pre chlapcov najlepšie hodiny náboženstva.

Kvety a ich tvary, rozmanité rastliny, ich puky a kôra, zvieratá a ich pudy a

druhy; hviezdy na nebi, ich predpísaná poloha a usporiadané pohyby vesmírom dávajú každému prvú predstavu o nekonečne a o obrovskom pláne Stvoriteľa, v ktorom človek tak málo znamená. Toto všetko chlapcov fascinuje a pohlcuje, pôsobí na ich zvedavosť a pozorovacie schopnosti a priamou cestou ich vedie k tomu, aby si v tomto svete zázrakov uvedomili Božiu ruku, stačí, ak im ho niekto ukáže.

Najväčšou záhadou pre mňa je, ako môžu niektorí učitelia zavrhnúť tento jednoduchý a spoľahlivý prostriedok výchovy a snažiť sa vnútiť neposednému, živému chlapcovi štúdium Biblie, aby ho primáli myslieť na vyššie veci.

- (c) Dobré skutky - Ak bude vodca čo len trochu podporovať každodenné robenie dobrých skutkov, stanú sa medzi chlapcami akosi módou, a to je najlepším krokom vo výchove ozajstného, a nielen formálneho kresťana. Chlapec má prirodzený sklon k dobru, potrebuje však vidieť praktický spôsob, ako ho môže sám konať. Tým praktickým spôsobom sú dobré skutky, ktoré v ňom tento cit ešte viac rozvíjajú a dostávajú na povrch ducha kresťanského milosrdenstva voči blížnemu.

Pre chlapca je oveľa prirodzenejšie, oveľa viac v súlade so skautskou metódou a oveľa účinnejšie, keď môže svoju vôľu konať dobro vyjadriť takto, a nie iba pasívne prijímať výchovné poučky.

- (d) Udržanie starších chlapcov v hnutí - Len čo sa obyčajný chlapec naučí v škole čítať, písať a počítať, vyšlú ho do sveta, ako keby už bol pripravený a vystrojený stať sa dobrým a pracovitým občanom. Po dokončení základnej školy majú chlapci väčšinou možnosť študovať na výborných technických učňovkách či stredných školách alebo na nadstavbách a doplnkových kurzoch. Najlepší chlapci teda získajú dobré úplné vzdelanie.

Ale čo tí priemerní a slabí? Nechajú ich zísť z cesty, práve v období, kedy najviac potrebujú pokračovať v tom, čo sa učili a dokončiť svoje vzdelanie. Práve v čase, keď sa fyzicky, psychicky aj morálne menia na mužov, ktorými zostanú po zvyšok života.

V tomto období môže skauting urobiť pre chlapca veľmi veľa. Preto pokračujeme v našej dôležitej práci a snažíme sa, ako len vieme, viesť oddiely starších skautov a prostredníctvom nich udržať chlapcov v hnutí, nestratiť s nimi kontakt a na križovatkách dobra a zla ich naplňať ideálmi.

Sebaúcta

Ak hovoríme o rôznych podobách úcty, ktoré sa snažíme chlapcovi vštepiť, nesmieťme vynechať úctu k sebe samému, teda úctu v jej najvyššej podobe.

Aj tú mu môžeme na začiatku priblížiť prostredníctvom poznávania prírody. Stavba rastlín, anatómia vtákov či morských mušlí, to všetko môžeme študovať a spoznávať

v nich obdivuhodné dielo Stvoriteľa. V podobnom svetle môže chlapec spoznávať aj vlastnú anatómiu: kosťu a svaly, nervy a šľachy upnuté na kosťu, prúdenie krvi a dýchanie, mozog a ovládanie pohybov, to všetko sa opakuje až do najmenších detailov v miliónoch ľudských bytostí, no žiadne dve nemajú rovnakú tvár ani odtlačky prstov. Naučte chlapca vnímať svoje telo ako úžasný chrám a dielo Božie, ktoré mu je dané, aby sa oň staral a rozvíjal ho, ktoré je fyzicky schopné dobrej práce a udatných činov, ak ho vedie zmysel pre povinnosť a rytierske zásady - teda vysoké morálne hodnoty.

Takto v chlapcovi podnietime sebaúctu.

To sa nám však nepodarí, ak mu budeme o sebaúcte iba hovoriť a čakať, že naše kázne prinesú ovocie. Musí ju zažiť a očakávať v každom našom stretnutí s ním. Podporíme ju, ak dáme chlapcovi zodpovednosť, ak mu budeme dôverovať, že svoje povinnosti splní čo najlepšie ako čestný muž a ak s ním budeme jednať s rešpektom a ohľaduplne, no nebudeme ho rozmaznávať.

Vernosť

Okrem úcty k Bohu a blížnemu je dôležitá aj vernosť krajine.

Vernosť vlasti je cenná i preto, že u chlapcov rozvíja správne a vyrovnané názory. Vonkajšie znaky ako salutovanie vlajke, státie pri národnej hymne a tak ďalej síce vernosť vlasti podporujú, ale najdôležitejšie je, aby sa pod nimi skrýval aj ozajstný vlastenecký duch.

Vernosť samému sebe, teda svojmu svedomiu, je veľkým krokom k uvedomeniu si vlastnej osoby. Vernosť druhým dokazujeme tým, ako sa vyjadrujeme a ako konáme, nie tým, akému povolaniu sa venujeme. Služba druhým a sebaobeta v sebe celkom určite skrývajú aj ochotu a pripravenosť slúžiť vlastnej krajine, ak ju raz bude treba brániť voči cudzej agresii. To je povinnosťou každého občana. To ale neznamená, že by chlapec mal v sebe živiť krvílačnosť a agresivitu, alebo že by sme ho mali vychovávať v duchu vojenskej povinnosti a bojových myšlienok. Nech sa rozhodne sám, keď dospeje.

II. ZDRRAVIE A SILA

Yzbuďte v chlapcovi zdujem o pravidelné telesné cvičenie.

Dobré zdravie a telesná sila majú pri hľadaní životnej cesty a radosti zo života obrovský význam. To je snád jasné. Čo sa týka výchovy, môžeme povedať, že dobré zdravie a sila majú väčšiu hodnotu než „vedomosti z kníh“ a takmer rovnakú ako „charakter“.

V skautingu môžeme pre chlapcov urobiť veľa, ak ich budeme viesť k zdraviu a osobnej hygiene, ktoré budú ako schopní občania tak veľmi potrebovať.

Mali by sme viesť chlapcov k športovému mysleniu a zároveň im ukázať, že na to, aby zvládali namáhavejšie cvičenia, najskôr musia rozvíjať svoje zdravie, správne sa stravovať a starať sa o svoju hygienu, dýchanie, odpočinok, vhodné oblečenie, pravidelné návyky, striedmosť a tak ďalej. Dajme si pozor, aby sa chlapci nezačali až príliš zaoberať samými sebou a svojimi chorobami, považujeme teda dobrú telesnú kondíciu za cieľ našej výchovy k zdraviu.

Pol hodina na oddielovke nestačí na to, aby sme dali chlapcovi potrebný fyzický tréning, ale zato ho môžeme naučiť, aby bol „ZODPOVEDNÝ SÁM PRED SEBOU ZA SVOJE ZDRAVIE“ - môžeme ho naučiť, ako si zdravie udržiavať; môžeme mu ukázať niekoľko cvičení, ktoré budú rozvíjať jeho silu, ak ich bude cvičiť vo voľnom čase. Môžeme vzbudiť jeho záujem o aktivity a hry v prírode a vysvetliť mu, že nemusia byť iba zábavou, ale že z neho môžu urobiť schopného, silného a zdravého chlapca pripraveného pre život.

Zdravie tela zahŕňa aj zdravie mysle. Tu sa výchova charakteru prelína s telesnou výchovou.

BUĎ FIT!

Odborné štúdié ukazujú, že je medzi nami veľké percento nezdravých ľudí, z ktorých mohli byť pri správnej starostlivosti a rozumnej výchove zdraví a schopní jednotlivci. Niektoré štatistiky o zdraví školopovinných detí hovoria, že až jedno z piatich detí trpí fyzickými nedostatkami, ktoré im znemožnia, aby boli v neskoršom živote úspešní, a verte, že to sú nedostatky, ktorým sa dalo predísť.

Tieto výsledky hovoria za všetko, ihneď ukazujú na príčinu a tiež ponúkajú liek; ak chlapcov podchytíme včas, môžeme zachrániť mnohých z nich. Môžu z nich byť silní a schopní občania, miesto toho, aby viedli chudorľavý život.

Je to dôležité pre národ aj pre jednotlivca.

Veľa sa diskutuje o vytvorení oveľa všestrannejšej telesnej výchovy pre mladú generáciu, a tu sa našej práci otvárajú úžasné možnosti.

Chcel by som však vodcov varovať, aby sa týmito slovami nedali zlákať na nesprávnu cestu.

Z našej tabuľky na strane 18 už viete, ako a prečo sú charakter a telesné zdravie dvoma základnými cieľmi skautingu a takisto, akými metódami sa ich snažíme dosiahnuť.

Ale nezabúdajte, že zdravie nemusí byť nutne výsledkom fyzického cvičenia.

Armádný fyzický výcvik bol starostlivo vyvinutý a výborne plní svoj účel. Vyhovuje svalnatejšej stavbe mužského tela a vojaci touto intenzívnou formou tréningu dosahujú vynikajúce výsledky.

No často je aj neprírodný, pretože má nahradiť to, čo muž nenadobudol prirodzenou cestou.

Boh nevymyslel „telocvik“, a ani bojovník Zulu, ktorý je skvelou ukážkou zdatnosti, nikdy neprešiel švédskym vojenským výcvikom. Ani obyčajný chlapec, ktorý hráva futbal a z času na čas sa udržuje v kondícii cvičením, nepotrebuje fyzický výcvik na to, aby sa rozvíjal.

Dobré hry na čerstvom vzduchu, putovanie a táborenie, zdravá strava spojená so správnou dávkou odpočinku, to všetko prináša chlapcovi zdravie a silu prirodzeným, nie umelým spôsobom.

O to sa asi nikto nebude prieť. Teória je vcelku jednoduchá, no v praxi budeme musieť prekonať niekoľko prekážok.

Chlapec, ktorý žije v meste alebo pracuje celý deň v továrni, sa k hrám v prírode nedostane. Tí, ktorí pracujú vonku alebo žijú na dedinách, by k tomu mali mať, podľa správnosti, viac príležitostí, pretože žijú na čerstvom vzduchu, no často ani vidiecky chlapec nevie hrať hry či dokonca ani behať!

Zaráža ma, ako málo chlapcov vie vôbec behať!

Prírodný, ľahký krok získa chlapec iba pravidelným behaním. Bez behania si navykne na pomalý, ťažkopádny krok alebo šuchtavé prepletanie nôh mestského chlapíka. (Ako veľa prezrádza o osobnosti muža jeho chôdza!)

Organizované hry

Jedným z cieľov skautingu je poskytnúť chlapcovi tímové hry a aktivity, v ktorých môže posilniť svoje zdravie a silu a ktoré pomôžu rozvoju jeho charakteru. Ak dokáže-me podať chlapcovi tieto hry príťažlivo a súťaživo, môžeme mu prostredníctvom nich vštepiť zásady odvahy, dodržovania pravidiel, disciplíny, sebaovládania, nadšenia, statočnosti, vodcovstva a nesebeckej tímovej hry.

Príklady takýchto hier a aktivít sa nám ponúkajú všade naokolo, môžeme využiť rebríky, laná, stromy, skaly atd.; súťaže v chodení po riečnych kameňoch či doskách; behy cez drevené prekážky; hru „bodkovaná tvár“ na zlepšovanie zraku; hádzanie a chytnutie lopty; boxovanie; zápasenie, plávanie, putovanie, skákanie a zápasy na jednej nohe, štafety, kohútie preteky, ľudové tance, pochodové a námornícke piesne atd. Tieto a mnohé iné aktivity nám poskytujú široké a pestré možnosti súťaženia medzi družinami. Vodca s dobrou predstavivosťou ich môže využiť na rozvoj potrebných fyzických schopností.

Podobné aktívne skautské hry sú v mojich očiach tou najlepšou formou telesného tréningu, pretože mnohé z nich prispievajú aj k morálnej výchove chlapca a navyše je väčšina z nich nenáročná na peniaze, materiál či upravené ihriská.

Snažme sa organizovať hry a súťaže tak, aby sa ich mohli zúčastniť všetci skauti, pretože nechceme mať len jedného či dvoch vynikajúcich hráčov, keď ostatní nebudú mať z hry žiaden úžitok. Všetci by mali trénovať a všetci by sa mali snažiť byť dobrí. V hrách dajme prednosť medzidružinovým súťažiam, kde družina vytvorí tím. Ak nastúpi do súťaže dosť hráčov na to, aby mohli súťažiť v kolách, nechajte pri rovnakom počte bodov postúpiť potazených a nie víťazov, ako býva zvykom. Hrou by sme mali zistiť, ktorí chlapci sú najslabší, a nie ktorí sú najlepší. Dobrí muži sa budú usilovať rovnako tvrdo, aby neboli poslednými, ako keby sa snažili získať prvé miesto. Takéto súťaže sú však najlepším tréningom pre tých slabších.

V skautingu môžeme ukázať mestským aj vidieckym chlapcom, ako byť dobrým hráčom, a tým aj ako mať radosť zo života a zároveň rozvíjať ich fyzické a morálne vlastnosti.

Telesné cvičenia

Telesné cvičenia môžu byť formou intenzívneho telesného rozvoja vtedy, keď nemáme príležitosť pravidelne hrať hry. Môžeme ich dobre využiť ako doplnok k hrám, ak platí že:

1. Neurobíme z nich výcvik, ale aktivitu, ktorej každý chlapec rozumie a chce ju robiť pre seba, pretože vie, ako mu prospieva.
2. Cvičiteľ má dobré znalosti o anatómii a je si vedomý, akú škodu môže spôsobiť opakované cvičenie tých istých pohybov mladému netrénovanému telu. Šesť cvikov, ktoré som uviedol v knihe Skauting pre chlapcov, môžu vodcovia naučiť svojich

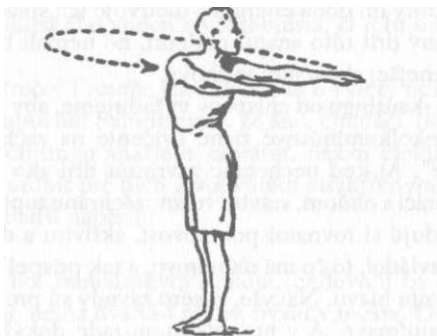
skautov bez akéhokoľvek nebezpečenstva, aj keď nie sú expertmi v anatómii. (Tieto cviky by mal skaut robiť sám, vo svojom voľnom čase, len čo sa naučí správny postup a dýchanie, nemali by sa stať súčasťou oddielových stretnutí.)

Mali by sme urobiť všetko pre to, aby sme v chlapcoch vzbudili záujem o pravidelné tréningovanie svojho tela, aby sa s odhodlaním a trpezlivosťou pokúšali o náročné výkony, až kým ich nedosiahnu!

Dobrou vecou tiež môže byť, ak si každý oddiel stanoví určité štandardné výkony v jednoduchých cvičeniach, ako sú napríklad skok do výšky, trojskok, nasadenie batoha a tak ďalej, aby sa každý skaut mohol snažiť zlepšiť svoje schopnosti a dosiahnuť vyššiu úroveň.

Spoločný tímový dres je pre chlapcov takisto veľmi príťažlivou záležitosťou, posilňuje v nich atletického „tímového ducha“ a popritom zahŕňa aj prezliekanie odevu pred a po cvičení, čím podporuje hygienické návyky - vyzliecť, umyť, opraviť.

„Ako byť fit“ sa čoskoro stane témou, o ktorú sa mladý atlét začne osobne zaujímať a môže byť základom užitočnej výchovy v rôznych oblastiach: starostlivosť o seba, vhodná strava, hygiena, striedanosť, zdržanlivosť a tak ďalej, a tak ďalej. Toto všetko patrí k telesnému rozvoju.

Dajte každému chlapcovi pocítiť, že je zodpovednou bytosťou a že je preto zodpovedný aj za starostlivosť o svoje telo a zdravie; že časťou povinnosti voči Bohu je aj čo najlepšie zdokonaľovanie vlastného tela.

Dril

Mnoho ľudí propaguje dril ako vhodný spôsob telesného rozvoja chlapcov. Za mŕojich čias som mal mnohokrát čo do činenia s drilom a ak si ľudia myslia, že hodina tvrdého cvičenia týždenne dodá chlapcovi silu alepší jeho telesnú stavbu, budú vŕsledkami naozaj sklamaní.

Dril, ako ho vojaci deň čo deň, mesiac čo mesiac podstupujú, nepochybne vedie k skvelému telesnému rozvoju. No hoci inštruktori - skúsení experti - majú svojich žiakov pod neustálym dozorom a prísnou disciplínou, aj oni občas robia chyby a nezriedka sa stáva, že spôsobia aj dospelému a dobre stavanému mužovi preťaženie srdcového svalu či iné ťažkosti.

Navyše je dril čisto záležitosťou príkazov, ktoré musíme chlapcom vnútiť a v žiadnom prípade nie je výchovou, kde sa chlapci učia sami pre seba.

Čo sa týka drilu medzi skautmi, musel som vodcom často pripomínať, že by sa mu mali vyhnúť, teda ak je ho príliš. Okrem námietok niektorých rodičov voči militaristickému výcviku, k nemu majú mnohí odpor, pretože menej schopný vodca potom niekedy prestane vidieť cieľ skautingu (teda rozvoj toho, čo v človeku je). Ak vodca nie je dosť vynaliezavý na to, aby chlapcov k tomuto cieľu viedol, sklzne k používaniu drilu, pretože je to preňho jednoduchý spôsob, ako dostať chlapcov do formy, aby sa predviedli na prehliadke.

Na druhej strane, niekedy vodcovia zachádzajú príliš daleko opačným smerom a dovoľia chlapcom, aby sa ponevierali po okolí bez akejkoľvek zjavnej disciplíny či poriadku. To je ešte horšie. My chceme ísť zlatou strednou cestou - používame len toľko príkazov, aby sme chlapcom ukázali, čo od nich v čistote a správaní očakávame a dostatok tímového ducha, ktorý im dodá energiu a motivuje ich správať sa ako muži pre česť svojho oddielu. Občasný dril túto snahu podporí, no nemali by sme ho do programu zaradiť na úkor hodnotnejšej skautskej výchovy.

Jediný dril, ktorý v skautingu od chlapcov vyžadujeme, aby sa pohybovali ako muži, a nie ako ovce, je niekoľkominútové tiché cvičenie na začiatku akcie alebo občas pri hre „Kolená, palce“. Aj keď nechceme zahrnúť dril ako taký, oveľa viac uprednostňujeme výcvik v práci s ohňom, stavbe vozov, záchrane topiaceho sa, stavbe mostov a iných úlohách. Vyžadujú si rovnakú pohotovosť, aktivitu a disciplínu, ale rozdiel je v tom, že aby chlapec zvládol, to čo má na starosti, a tak prispel k úspechu celého tímu, pri nich musí použiť svoju hlavu. Navyše, takéto závody sú pre chlapcov aj pre pozorovateľov mimoriadne zaujímavé. A v neposlednom rade dokážu i mimovoľne rozvíjať morálku a fair play.

Pre chlapcov by malo byť nepísaným pravidlom, že nikdy nebudú súperovi závidieť, spomínať zaujatost' rozhodcov či nefér taktiku súpera. Aj keď ich tím skončil ako porazený, aj keď sa cítia veľmi sklamaní, druhej strane by mali vždy vyjadriť len srdečnú pochvalu. Takéto správanie si vyžaduje pravú sebadisciplínu a nesebeckosť a rozsieva všade naokolo dobrý pocit, ktorý tak veľmi potrebujeme na odstránenie predsudkov. Poznám jeden veľmi šikovný regiment, v ktorom museli branci prejsť iba veľmi krátkym výcvikom. Hneď potom, ako dostali inštrukcie, čo a ako sa má robiť, im veliteľia povedali, že ak sa tieto veci naučia urobiť bezchybne aj o polnoci, môžu popri plnení vojenských povinností ísť aj von a užívať si život mimo kasárni ako ostatní vojaci. Bolo na nich, aby sa zlepšili, miesto toho, aby im dlhé mesiace všetko vštepovali výcvikom. Cvičili samých seba i jeden druhého a prešli nováčikovským obdobím

za menej ako polovicu zvyčajného času. Znovu a opäť, výchova namiesto výcviku! Výsledok tu dosiahli tým, že túžbu aj zodpovednosť dali do rúk mužom. A to je presne spôsob, ktorým podľa mňa zabezpečíte telesný rozvoj u chlapcov.

No pripomeňme, že obyčajnými hrami, dostatkom čerstvého vzduchu, výživnou stravou a vhodným odpočinkom dosiahneme pri výchove zdravých chlapcov viac, než akýmkoľvek množstvom fyzického či vojenského drilu.

Činnosť vonku

Čerstvý vzduch dáva zdravie! Videl som raz stretnutie jedného oddielu v ich klubovni. Všetko bolo živé a fajn, ale - ach, môj Bože - kde zostal ten život na čerstvom vzduchu?! Bolo to, akoby som to vyjadril, prinajmenšom „dusné“. Vôbec si nevetrali. Chlapci makali ako stroje, ale vlastne marili svoju snahu, pretože miesto toho, aby posilňovali svoj krvný obeh, vdychovali jed.

Ak chceme pri telesných cvičeniach dosiahnuť výsledky, bez čerstvého vzduchu sa nám to nikdy nepodarí. Výhodou je, že ho môžeme vdychovať pokožkou aj nosom. Áno, práve čerstvý vzduch je tajomstvom úspechu. Kvôli nemu existuje skauting - aby sme čo najviac rozvinuli v chlapcoch zvyk tráviť čas vonku.

Spýtal som sa raz skautského vodcu z veľkomesta, či robí sobotné výlety do parku alebo mimo mesta.

Nerobil ich vôbec. Prečo? Pretože jeho skauti sa o výlety nezaujímali. Radšej prišli v sobotu poobede do klubovne! Samozrejme, že áno, chudáci, boli zvyknutí byť vnútri. Ale práve tomu sa v skautingu snažíme zabrániť, naším cieľom je odradiť chlapcov len od činnosti vnútri a urobiť pre nich život vonku atraktívnym.

Alexander Dumas mladší napísal:

„Ak by som bol francúzskym kráľom, nedovolil by som žiadnemu dieťaťu, ktoré ešte nemá dvanásť rokov, bývať v meste. Dovtedy by všetci mladí museli žiť pod šírým nebom - vonku na slnku, na poliach, v lesoch, v spoločnosti psov a koní, tvárou v tvár prírode, ktorá dáva telám silu, rozumu múdrosť, duši poéziu a prebúdza v nich zvedavosť, ktorá je pre ich vzdelanie dôležitejšia než všetky učebnice sveta.“

„Rozumeli by zvukom i tichu noci; mali by tú najlepšiu vieru - tú, ktorú sám Boh odhaľuje v nádherných pohľadoch na Jeho každodenné zázraky.“

„A v dvanástich rokoch, silní, so vznešenou myslou a plní pochopenia by boli schopní prijať pravidelné vyučovanie, ktoré by sme im podľa správnosti mali dať a ktoré by potom bez ťažkostí dokončili za štyri či päť rokov.“

„Nanešťastie pre mladých, aj keď našťastie pre Francúzsko, nie som kráľom.“

A tak môžem iba radiť a všetkým odporúčať tento spôsob. Teda - nech je telesná výchova prvým krokom dieťaťa do života."

Najmä v skautingu, ak sa budeme držať našich zásad, môžeme v tomto smere dosiahnuť veľký pokrok.

Život na čerstvom vzduchu je pravým cieľom skautingu a kľúčom k jeho úspechu. No ak trávime v meste príliš veľa času, často náš cieľ strácame a upadáme do stereotypu.

Nie sme klubom ani nedefinovanou školou, ale lesnou školou. Musíme ísť viac do prírody, aby bolo zdravé naše telo aj myseľ, skaut aj vodca.

Chlapec sa v skautingu najviac teší na tábot a práve tábor je obrovskou príležitosťou vodcu.

Tábor nikdy nesklame, vždy chlapca chytí, pretože môže žiť v prírode a počúvať volanie divočiny, variť s jednoduchým kuchárskym náradím, hrať sa v lesoch a slatinách, orientovať sa v teréne a stopovať, budovať táborové stavby, trochu si odriekať a spievať veselé piesne pri táborovom ohni.

Potrebujeme kúsok prírody, naše vlastné územie, najlepšie stále základne, ktoré sú vždy jednoducho prístupné a otvorené skautom a ich potrebám. Popri tom, ako sa hnutie rozrastá, by sa takéto základne mali stať bežnou súčasťou všetkých skautských centier.

Okrem tohto účelu môžu mať stále základne dvojité význam. Môžu slúžiť ako tréningové centrá pre činovníkov, kde sa budú učiť umeniu táborníctva a poznávania prírody, no predovšetkým môžu pŕtinášať pravý duch života v prírode - vytvárať zálesácke bratstvo. V posledných rokoch sme mnoho takýchto miest získali na vodcovské tréningy alebo skautské tábory. Stále základne už dávno dokázali svoju hodnotu pre táborový život, no my by sme ich chceli viac, ešte pred tým, než bude všetka pôda v okolí našich miest predaná na stavebné účely.

Použil som výraz „táborový život“. Nezabudnite, že „táborový život“ a „bývanie v stane“ sú dve rozličné veci.

Nedávno som videl ukážkové školské tábotisko, malo rady dokonale napnutých a uhladene zarovnaných stanov, skvelý veľký jedáľenský stan a dobre postavenú kuchyňu. Boli tam dláždené chodníky, drevené kúpeľne a latríny. Všetko mimoriadne dobre naplánoval a postavil dohodnutý staviteľ. Správca, ktorý to všetko organizoval, musel iba zaplatiť určitú sumu a tábotisko bolo hotové. Všetko bolo jednoduché a praktické.

Mal som jedinú námietku: že to nie je táborenie. Bývanie v stane je niečo úplne iné, ako táborenie. Hoci ktorý hlupák, ak tak môžem povedať, dokáže bývať v stane a byť len jedným zo stáda, keď zaňho všetko urobia iní; ale to mohol rovno zostať doma, prišielo by mu to rovnaký úžitok.

My skauti vieme, že to, čo chlapcov láka a čo ich zároveň vychováva, je pravé táborenie - teda že si tábor pripraví sami, aj keď si musia stany sami vyrobiť a naučiť sa variť vlastné jedlo.

Stavanie stanov po družinách vo vybraných odlahlých zákutiach, nosenie pitnej vody a príprava dreva na oheň, stavba u my varní, poľných kuchýň, latrín a odpadových jám atd., používanie rôznych táborových výmyslov, výroba táborníckeho náradia a stavieb, to všetko vzbudí v chlapcoch nadšený záujem a bude pre nich neoceniteľným tréningom.

Ak spolu žije v stanovom mestečku veľa chlapcov, musíte používať dril a rôzne pravidlá, aby ste im zorganizovali hromadný program; no ak je pohromade iba niekoľko družín, máte neustále príležitosť okrem pravidelnej táborovej práce, ktorá im zaberie dosť času, učiť chlapcov spoznávať prírodu, rozvíjať ich telesné aj duševné zdravie poľnými behmi, výletmi a zálesáckym životom v prírode.

*Tábor je pre úspešnú výchovu nenahraditeľný. Ale musí to byť rušne miesto,
a nie škola prázdneho povalovania sa.*

Táborový život

Ideálny tábor pre mňa vyzerá takto: všetci sú usmíati a zaneprázdnení, družiny sú za každých okolností spolu a každý radca aj vodca je prirodzene hrdý na svoj tábor a jeho dômyselné vynálezy.

Na malom tábore môže urobiť osobný príklad vodcu veľmi veľa. Žijete medzi svojimi chlapcami, každý z nich vás pozoruje a nevedomky napodobňuje a vy o tom pravdepodobne ani netušíte.

Ak ste leniví, budú aj oni; ak si z čistoty urobíte koníček, urobia to isté; ak budete pri vymýšľaní táborového vybavenia dômyselní, budú sa s vami vo vynálezoch pretekať atd.

Ale nerobte za chlapcov veci, ktoré by mali robiť sami, dohliadnite, aby ich urobili. Správne heslo znie „ak chcete mať niečo hotové, nerobte to vy.“

Chceme, aby naše tábory boli nielen naozaj zdravé a čisté, postavené podľa predpisov, ale aj aby na nich mohli chlapci čo najlepšie spoznať zálesácky život a dobrodružstvo.

Plávanie, veslovanie, signalizovanie

Plávanie - Toto sú výhody plávania oproti mnohým ostatným druhom telesného tréningu:

- Chlapca bude plávanie baviť a bude sa ho učiť rád.
- Začne mať radosť z čistoty.
- Pri učení techniky plávania sa zároveň učí odhodlaniu.
- Ak zvládne umenie plávania, získa sebadôveru.
- Plávaním trénuje svoj hrudník a dýchacie orgány.
- Trénuje aj svoje svalstvo.
- Naučí sa zachraňovať ľudský život a začne vyhľadávať príležitosti, kedy ho môže naozaj zachrániť.

Veslovanie - takisto výborne trénuje svaly a chlapcov veľmi baví. Môžu ho robiť iba skauti, ktorí sú dobrí v plávaní, takže nabáda mnohých chlapcov, aby sa v ňom zlepšovali.

Signalizovanie - rozvíja chlapcovu inteligenciu a je preňho zároveň dobrým telesným cvičením, zlepšuje jeho ohybnosť, trénuje jeho zrak a prácu rúk. Signalizovanie je však aktivita, ktorá by sa mala odohrávať vonku, aby sa z nej nestal iba obyčajný nácvik v klubovni, bez úžitku, zmyslu a romantiky.

OSOBNÁ HYGIENA

Čistota

Čistota vnútra aj zovňajšku je pre zdravie mimoriadne dôležitá.

Treba pestovať v chlapcoch zvyk umývať sa vlhkým, drsným uterákom, keď sa nemajú možnosť okúpať. Tiež zvyk umyť si ruky pred jedlom a po toalete. To, aké je potrebné byť naozaj svedomito čistotný, môžeme vyjadriť aj akciou „Zabi muchu!“ Tá bude pre skautov nielen užitočnou službou verejnosti, ale jej prostredníctvom môžeme ukázať, z akej maličkosti choroby vznikajú - z baktérií, ktoré muchy prenášajú a ktoré majú veľkú moc nakaziť ľudí.

Strava

Strava je pre chlapca vo vývoji nanajvýš dôležitá záležitosť, napriek tomu ju ako rodičia, tak aj chlapci z veľkej miery ignorujú. Dodáva chlapcom energiu a zdravie - preto by o nej mal vodca niečo vedieť.

Čo sa týka množstva, chlapec medzi trinástym a pätnástym rokom potrebuje asi 80% množstva stravy dospelého muža. Ak mu dovolíte, rád spotrebuje aj 150%.

Striedosť

Striedosť v jedení je pre chlapca potrebná aspoň tak, ako striedosť v pití u muža. Obmedziť svoj apetít je dobrou lekciou sebaovládania, či už ide o kvantitu alebo zloženie jeho stravy. Len málokto ich chápu, akí dokážu byť chlapci šikovní v schovávaní jedla všet-

kého druhu. Cieľ, ktorý by sme im mali pripomínať, je dobrá telesná kondícia kvôli športu.

Striedmosť sa teda stane etickou aj fyzickou stránkou výchovy.

Pomôžte chlapcom uvedomiť si, že byť čistotný je chlapské. Zamestnajte ich zdravými aktivitami - to je ten najlepší spôsob, ako im pomôžete vyhnať nečisté myšlienky a odstrániť špinavé zvyky.

Zdržanlivosť

Zo všetkých oblastí výchovy chlapcov je sexuálna hygiena tá najzložitejšia a najdôležitejšia. Telo, myseľ, duša, zdravie, morálka a charakter, to všetko spadá pod túto otázku. Vodca musí k tejto záležitosti pristupovať taktne a brať ohľad na individuálne okolnosti každého prípadu. Ani výchovné inštitúcie sa ňou doteraz nezaoberali dostatočne. Ale vo výchove chlapca ju nemôžeme prehliadať, tým menej vo výchove dievčaťa.

Zo strany rodičov a verejnosti budeme musieť prekonať ešte mnoho prekážok - predsudkov a falošnej prudérnosti, no musíme si to uvedomiť a postupovať taktne. Je samozrejme v prvom rade povinnosťou rodičov, aby svojim deťom veci správne vysvetlili, ale mnohí z nich sa svojej povinnosti vyhýbajú a hľadajú výhovorky. Takéto zanedbávanie je skutočne trestuhodné.

Ako píše doktor Alien Warner:

„V minulosti sa mnohí obávali, že takéto vzdelávanie povedie k nemravným návykom, no neexistuje žiaden dôkaz, že je to pravda; zatiaľ čo skúsenosti dokazujú, že práve zanedbanie tejto oblasti viedlo k morálnemu a fyzickému úpadku mnohých žiakov.“

To je svätá pravda, sám to môžem dosvedčiť mojimi bohatými skúsenosťami, ktoré som získal medzi vojakmi aj inde. Je naozaj vážne, koľko skrytej nemorálnosti dnes všade nájdeme.

Poburujúci je už len sám fakt, že táto téma je v komunikácii medzi chlapcami a dospelými tabu, čo zväčša spôsobí, že chlapec získa skreslené vedomosti od iných chlapcov.

Doktori Schofield a Jackson vo svojej knihe Co by chlapec mal vedieť píše: - „Sexuálny rozvoj chlapcov prebieha postupne a je, bohužiaľ, faktom, že práve vo veľmi mladom veku si chlapci často vytvoria a neustále pestujú nesprávne návyky. Ak platí porokadlo, „kto dostal varovanie vopred, má v rukách najlepšiu zbraň“, tak potom musíme chlapcom povedať, čo ich čaká, pretože majú pred sebou kritické obdobie puberty a žiaden chlapec by doňho nemal vstúpiť neinformovaný.“

Skautský vodca tu má obrovské pole pôsobnosti. Najskôr sa musí uistiť, či chlapcov otec nemá námietky proti tomu, aby sa o tejto téme s chlapcom rozprával. Je dobré, ak sa porozpráva aj s inými, ktorí chlapca dobre poznajú - kňazom, lekárom či učiteľom. Musí si uvedomiť, že ak má byť naozaj schopný chlapcovi pomôcť, musí mať aj on sám dostatok skúseností, vedomostí a charakteru.

Vodca by mal jednoducho túto tému zaradiť medzi ostatné oblasti, v ktorých chlapcovi radi a byť mu pri tom oporou ako starší brat. Niektorým vodcom, ktorí ešte nemajú skúsenosti, príde veľmi ťažké otvoriť túto tému. V skutočnosti je to však ľahké ako lúskanie hrášku. A má to obrovský význam.

Zistil som, že okrem toho, keď chlapcom na úvod vysvetlíte, ako sa rozmnožujú rastliny, ryby a zvieratá, na nich - rovnako ako kedysi na mňa, keď som o tom počul prvý raz - zapôsobí, keď im povie, že v každom chlapcovi rastie zárodok jeho budúceho dieťaťa. Že tento zárodok sa dedí z otca na syna celé generácie. Boh mu ho zveril a dôveruje mu, je jeho povinnosťou starať sa oň, až kým sa ožení a odovzdá ho svojej manželke, aby spolu mali deti. Na túto úlohu nemôže zabudnúť, ani sa jej medzičasom zbaviť. Pokúšenie ho bude zvädzať mnohými spôsobmi, aby tak urobil, no musí byť silný a strážiť svoju povinnosť. Každý chlapec potrebuje v tomto smere iný prístup, záleží aj od jeho veku. Najdôležitejšie je, aby chlapec vodcovi plne dôveroval a mali spolu vzťah staršieho a mladšieho brata, v ktorom môžu obidvaja hovoriť otvorene.

Zároveň by som mal ešte vystríhať mladých a neskúsených vodcov. Skutočnosť, že vodca je k chlapcovi vekovo bližšie, ešte nemusí byť výhodou. Často to môže byť nevýhodné a niekedy aj naozaj nebezpečné. Z toho, čo som v minulosti o tejto téme napísal, nadobudli mnohí dojem, že považujem za povinnosť každého vodcu, aby v tomto smere svojim skautom všetko vysvetlil. Tak som to nikdy nemyslel. To by narušilo celý systém rodiny, ktorý má túto úlohu na starosti. O čo mi naozaj ide, je upozorniť vodcov na túto otázku, aby sa snažili zabezpečiť, že každý chlapec dostane poučenie od tej správnej osoby a v správny čas. Často je tou správnou osobou rodič, kňaz, lekár alebo niekto iný - a nie skautský vodca.

Nefajčenie

Niekoľko raz napísal „vylepšenú verziu“ knihy Skauting pre chlapcov a v nej prikazoval, že: „Skauti nesmú za žiadnych okolností fajčiť.“ Väčšinou je riskantné niečo chlapcom zakazovať, okamžite to v nich vzbudí dobrodružnú chuť zákaz porušiť.

Odrádzajte ich od niektorých vecí, označte ich za úbohé či hlúpe a oni sa im vyhnú. Som si istý, že to platí aj v prípade vulgárnych rečí, hazardu, fajčenia a iných mladíckych chýb.

Je tiež dobré, keď medzi vašimi chlapcami vypestujete postoj a verejnú mienku, ktorá tieto veci zhadzuje a hovorí o nich ako o „veciach, ktoré robia decká, aby sa vyťahli pred ostatnými.“

Kráčanie po doskách

Niektorým čitateľom môže tento spôsob výchovy k sebadisciplíne a ku zdraviu pripadať zvláštny. No skúsenosti ukázali, že je účinný.

Možno ste už videli výcvik na vojenských akadémiách, keď muži kráčajú po drevených laviciach umiestnených niekoľko stôp nad zemou. Zistilo sa, že ak chlapci sústredia celú svoju pozornosť na toto náročné cvičenie, začnú vynikajúco ovládať svoje telo i nervový systém. Pri pokračovaní v experimente sa tiež zistilo, že ak sa vojakovi nedarí v nácviku streľby, niekoľko opakovaní „chodenia po doskách“ mu okamžite vráti sebakontrolu a silu sústrediť sa.

Toto cvičenie sa chlapcom páči. Môžu zviazať dohromady niekoľko skautských palíc a použiť ich ako vyťažovaciu tyč, ktorá im pomôže získať rovnováhu pri prvých pokusoch.

Ako som už naznačil, v takomto cvičení ide aj o charakter, a preto mi je ľúto, keď moderné smery hlásajú „predovšetkým bezpečnosť“, až potom všetko ostatné. Istá dávka rizika je pre život potrebná a určitý rizikový tréning je dokonca dobrý na predĺženie života. Skauti musia byť pripravení stretnúť sa v živote s ťažkosťami aj nebezpečenstvami. Preto nechceme, aby bol ich tréning príliš slabošký.

Postihnutí skauti

Mnoho postihnutých, nepočujúcich, pomalších či nevidiacich chlapcov dnes v skautingu posilňuje svoje zdravie, šťastie a nádej viac ako kedykoľvek predtým. Mnohí z nich nedokážu zvládnuť požiadavky bežných skautských skúšok, preto majú svoje špeciálne alebo náhradné verzie.

Práca s takýmito chlapcami nie je vôbec jednoduchá a vyžaduje si oveľa viac trpezlivosti a individuálnej pozornosti, než práca s ostatnými chlapcami. Ale výsledky za tú námahu naozaj stoja. Je až zarážajúce, koľko lekárov, opatrovateľov, sestričiek či učiteľov, z ktorých väčšina nie sú skautmi, vypovedá o prínose, ktoré pre chlapcov - a prostredníctvom nich aj pre ich inštitúcie - vykonal skauting.

Na týchto chlapcoch je úžasná ich radosť a snaha robiť v skautingu všetko, na čo im stačia sily. Nevyžadujú si žiadne špeciálne kritériá či zvláštne zaobchádzanie, iba keď je to naozaj potrebné. Skauting im pomáha tým, že ich začlení do svetového bratstva, ponúkne im program a niečo, na čo sa môžu tešiť, dá im príležitosť dokázať sebe aj ostatným, že aj oni sami zvládnu rôzne veci - a naozaj ťažké veci.

III. ZRUČNOSTI A SCHOPNOSTI

Na prácu si vyberú chlapca, ktorému nechýba iniciatíva

V dnešnej dobe, rovnako ako v minulosti, mrháme obrovským množstvom ľudského kapitálu. A to hlavne vďaka neefektívnej výchove. Väčšinu chlapcov sme nenaučili tešiť sa z práce. Aj keď ich naučíme konkrétnym remeslám či obchodným zručnosťami, len zriedka im ukážeme, ako môžu tieto vedomosti využiť na budovanie úspešnej životnej dráhy a len zriedka v nich zapálime plamienok ctížiadostivosti. Príliš často osádzame hranaté tyče do guľatých dier.

Je ťažké povedať, kde sa stala chyba, ale faktom zostáva, že to tak je.

V dôsledku toho nechávame chlapcov bez prirodzeného nadania sklzuť na nesprávne chodníky a stať sa darmožráčmi. Je to nešťastie pre nich a bremeno, či niekedy dokonca až nebezpečenstvo pre štát. Takisto aj mnohí z tých, ktorí sa predsa len stali úspešnými, to mohli dotiahnuť ešte ďalej, keby sme ich vzdelávali praktickejšie.

V skautingu môžeme tieto chyby napraviť. Môžeme podniknúť rôzne kroky a umožniť aj tomu najzaostalejšiemu chlapcovi nový začiatok, dať mu životnú šancu, vyzbrojiť ho nádejou a schopnosťami.

Ako? Určite vám napadnú odborky z oblastí rozličných zručností. Aj keď tomu hovoríme zručnosti, v podstate v odborkách vyžadujeme len o niečo viac, než si vyžadujú koníčky. To je súčasťou našej metódy, keď po malých a ľahkých začiatkoch vedieme chlapcov ďalej, až sa vo veku starších skautov stane z ich záľúb konkrétnejšie zameraná odborná výchova. Ale aj záľuby majú svoju hodnotu; prostredníctvom nich sa chlapci učia používať svoje prsty a mozog, mať radosť z práce. Pre niektorého chlapca ostanú po celý život iba koníčkami, iného povedú k majstrovskej zručnosti, ktorá sa stane jeho povoláním. Tak či onak, je menej pravdepodobné, že sa z chlapca neskôr stane darmožráč. Záľuby sú protilekom na diablove malé pokušenia.

Ale ani záľuby či zručnosti nepomôžu chlapcovi budovať životnú dráhu, ak nie sú

spojené s určitými morálnymi kvalitami. Remeselník musí mať sebadisciplínu. Musí sa prispôbiť požiadavkám zamestnávateľa a spolupracovníkov, musí byť trpezlivý, zdatný a ochotný.

Musí mať energiu, a tá závisí od množstva ctižiadostivosti, schopností, pohotovosti a dobrého zdravia.

Ale ako tieto zahrnieme do skautskej výchovy?

Viazané stavby ako prvý krok

Prvá príležitosť k tomu, aby skauti začali rozvíjať svoje zručnosti, sa ponúka na tábore, pri stavbe prístreškov, pri rúbaní stromov, stavbe mostov, zariaďovaní tábora napríklad podložkami pod hrnce, policami na riad, stavbou stanov, tkaním rohoží na táborových krosnách a tak ďalej. Chlapci zistia, že tieto úlohy sú veľmi praktické a prispejú k ich komfortu počas tábora.

Po takýchto aktivitách sa podobným koníčkom budú s oveľa väčšou chuťou venovať aj počas zimných večerov. Keď budú šikovní, dostanú odborkové nášivky a keď svoju prácu spravia mimoriadne dobre, môžu si aj zarobiť nejaké peniaze. Takýmto spôsobom sa z nich postupne stanú ťahúni v práci.

Odborky

Odborky majú v každom mladíkovi prebudiť záujem o záľuby a zručnosti. Jedna z nich sa nakoniec môže zmeniť aj na jeho povolanie. V každom prípade by mu mali pomôcť, aby pri vstupe do života nezostal úplne bezradným a bezmocným.

Nášivky by mali byť iba povzbudením, aby sa chlapec začal venovať nejakej záľube či práci a niečo sa v nej naučil. Pre ostatných sú znamením, že sa naozaj zlepšil, a nie, že je v danej odbornosti majstrom. Lebo ak by sme zo skautingu urobili seriózný, formálny učňovský systém, dostali by sme sa úplne mimo skutočného zmyslu a významu skautskej výchovy. Len by sme robili to, čo robia školy, ale bez kvalifikovaných odborníkov.

My chceme niečo iné - pomôcť *všetkým* chlapcom, aby ich samých bavilo zlepšovať sa, z vnútorného popudu, nechceme ich formálne vyučovať zvonku.

No zámerom systému odboriek je pomôcť aj vodcovi - poskytnúť mu konkrétny nástroj, aby mohol prebúdzajú u každého chlapca nadšenie pre záľuby formujúce jeho charakter a rozvíjajúce jeho zručnosti.

Tento nástroj - ak ho používame s rozumom a pochopením - dodá nádej a prebudí ambície aj u toho najpomalšieho a najťažkopádnejšieho chlapca, ktorý by inak na životných pretekoch zostal zabudnutý niekde vzadu.

Preto nie je úroveň odbornosti jasne definovaná. Kritériom pre získanie odborky nie je to, či chlapec dosiahol určitý stupeň kvality, vedomostí či zručností, ale práve

KOLKO SNAHY NA ZÍSKANIE TAKEJTO VEDOMOSTI ČI

ZRUČNOSTI VYNALOŽIL. Takýto prístup dá aj tým najbeznadejnejšom prípadom rovnaké možnosti, aké má ich bystrejší či bohatší brat.

Chápavý vodca, ktorý je pozorným psychológom svojich skautov, môže chlapcovi vytvoriť takú povzbudzujúcu štartovaciu pozíciu, ktorá mu umožní férový začiatok na úrovni jeho bystrejších bratov. A slabšiemu chlapcovi, ktorý doteraz len zlyhával a trpí komplexom menejcennosti, môžeme uľahčiť jeho prvé jedno - dve víťazstvá, vďaka čomu sa začne snažiť omnoho viac. A ak sa bude naozaj snažiť, bez ohľadu na jeho nešikovnosť, mu inštruktor môže odborku udeliť. To chlapca väčšinou povzbudí k tomu, aby vo svojej snahe pokračoval, až kým získa ďalšie odborky a schopnosťami dobehne ostatných.

Pri plnení podmienok odborky nemá chlapec súťažiť s inými, ale sám so sebou. Vodca a inštruktor preto musia úzko spolupracovať, posudzovať každý jeden prípad podľa množstva vynaloženej snahy a rozlišovať, kedy treba byť veľkorysý a kedy pritlačiť.

Niektorí vodcovia trvajú na tom, že ich skauti musia mať špičkové znalosti, až potom dostanú odborku. A čisto teoreticky je to správne; zo zopár chlapcov sa vám podarí mať skvelých odborníkov - no naším cieľom je podchytiť všetkých chlapcov. Keď vodca pred chlapcov postaví na začiatku nízky plot, budú skákať sebavedome a s nadšením, no keď ich hneď postaví pred obrovský kamenný múr, úplne ich to od skákania odradí.

Na druhej strane, vôbec neodporúčam opačný extrém, teda rozdávať odborky úplne zadarmo, za minimálne vedomosti z danej oblasti. Inštruktori majú využívať svoj zmysel pre mieru a rozvážnosť, nestrácať z očí hlavný cieľ.

Vždy bude existovať nebezpečenstvo, že miesto toho, aby chlapci odborky získavali, ich budú loviť. Naším cieľom je vychovať z chlapcov usmievavých, citlivých, skromných, pracovitých občanov, a nie vystatovačných namyslencov. Vodca si musí dávať na lovcov odboriek pozor, musí vedieť rozlíšiť, kto odborky naozaj loví a kto je iba nadšeným a pracovitým snaživcom.

Úspech systému odboriek teda do veľmi veľkej miery závisí na samotnom vodcovi a na tom, ako k nemu pristupuje.

Inteligencia

Pozorovanie a dedukcia sú základom všetkého poznania. Len málokedy si naozaj uvedomujeme, ako sú pozorovanie a dedukcia pre mladého človeka dôležité. Deti sú v pozorovaní neuveriteľne rýchle, ale túto schopnosť postupne s vekom strácajú. Prvé zážitky ich často zaujmú natoľko, že ďalšie už nedokážu prilákať ich pozornosť.

Pozorovanie je v skutočnosti zvyk, ku ktorému musíme chlapca vychovať a stopovanie je zaujímavý prostriedok vedúci k tomuto cieľu. Dedukcia je zasa umením následne zdôvodniť a pochopiť zmysel toho, čo sme pozorovali.

Obrovským krokom vo výchove chlapca je, keď sa nám podarí dosiahnuť, aby sa preňho pozorovanie a dedukcia stali návykom.

Tu okamžite pochopíme, aké dôležité je stopovanie a stopovacie hry. Vo všetkých oddieloch by sme mali podporovať stopovanie v prírode, poznávanie stôp a stopovanie v klubovni.

Rozvoj všeobecnej inteligencie a pohotovosti môžeme podporovať rôznymi aktivitami, napríklad orientáciou pomocou mapy, zakresľovaním objektov, odhadovaním výšky a vzdialenosti, pozorovaním a popisovaním podrobných detailov na ľuďoch, vozidlách, zvieratách, hraním príbehov zo Sherlocka Holmesa a mnohými ďalšími skautskými aktivitami. Signalizovanie rozvíja dôvtip, trénuje zrak, podporuje chlapcov, aby študovali a koncentrovali svoju myseľ. Nácvik prvej pomoci má takisto podobnú výchovnú hodnotu.

Vodca môže užitočne využiť zimné večery a daždivé dni na to, aby chlapcom čítal hlavné novinky z dennej tlače, môže ich názorne ilustrovať na mape atď. Výborným spôsobom, ako primáť chlapcov študovať a vyjadrovať sa bez toho, aby o tom sami vedeli, je pripravovanie divadelného predstavenia, napríklad o histórii daného miesta.

Spievanie a hranie sú výborným tréningom sebavyjadrovania. Vyžadujú si aj dobrí tímová spoluprácu. Každý sa naučí svoju vlastnú časť a naučí sa ju dobre nie preto, aby ostatní tleskali práve jemu, ale aby mala úspech celá hra.

Sebavyjadrovanie

Naša odborka „Umenie“ je navrhnutá tak, aby sa chlapci naučili výtvarne vyjadrovať svoje myšlienky pomocou pozorovania či vlastnej predstavivosti. Nesnažíme sa, aby sa z nich stali umelci, alebo aby umelcov napodobňovali. Ak budeme u mladého človeka podporovať kreslenie, nech je akokoľvek nepodarené, naučíme ho vnímať krásu vo farbách a tvaroch, pomôžeme mu uvedomiť si, že aj v tom najbiednejšom prostredí

môžeme nájsť svetlo a tieň, farbu a krásu.

Neskôr ho môžeme viesť k tomu, aby si cvičil „fotografovanie mysľou“, teda aby pozoroval detaily nejakej scenérie, udalosti či osoby, uložil si ich do pamäte, a potom ich reprodukoval na papier.

To naučí chlapca tej najvyššej forme pozorovania. Z mojich vlastných skúseností som zistil, že človek môže v tejto oblasti nadobudnúť spoľahlivé, často až pozoruhodné schopnosti.

Rytmus je forma umenia, ktorú prirodzene ovláda aj netrénovaná myseľ, či už je to rytmus v poézii, hudbe alebo v telesných cvičeniach. Prináša rovnováhu a poriadok, čím priťahuje práve tých, ktorí majú najbližšie k prírode - divochov. Rytmus je, samozrejme, najpočuteľnejší a najtypickejší v hudbe. Vojenská pieseň kmeňa Zulu, ktorú spieva štyri či päť tisíc bojovníkov, je príkladom zjednotenia rytmu v hudbe, poézii a pohyboch tela.

Radosť z hrania hudby je spoločná všetkým ľuďom. Text piesne umožňuje duši vyjadriť sa a ak sa to podarí, povznáša to speváka i poslucháča.

Prostredníctvom prirodzenej lásky k hudbe môžeme chlapcovi jednoducho a ne-nútene priblížiť poéziu. Vodcom sa vďaka tomu otvárajú nové možnosti, ako chlapcov učiť šťastiu a povznášať ich myšlienky.

Hranie divadla by tiež malo byť súčasťou výchovy každého chlapca k sebvýjadrovaniu.

V škole ma viedli k tomu, aby som veľa hral a odvtedy som za to už veľakrát v duchu ďakoval. Jednak som sa naučil zapamätať si obrovské množstvo vecí naspamäť, zvykol som si hovoriť jasne a bez nervozity pred veľkým publikom; a našiel som nepoznanú radosť v tom, že môžem byť na čas niekým iným.

Hranie mi umožnilo spoznať krásu diel Shakespeara a iných autorov, naučilo ma vyjadrovať a zároveň cítiť emócie ako radosť a žiaľ, lásku a súcitiť.

Ale divadlo mi predovšetkým prinášalo radosť a šťastie, pretože sám som mohol rozdávať radosť ostatným vtedy, keď ju potrebovali.

Mnohé oddiely organizujú v zimných mesiacoch divadelné predstavenia. Môžu si tým nielen prilepšiť stav rozpočtu, ale zároveň rozdať radosť divákovi a poskytnúť skvelú výchovnú príležitosť svojim chlapcom.

Od záľuby k povolaniu

Záľuby, zručnosti, inteligencia a zdravie sú základnými predpokladmi vzťahu k práci a schopnosti vytrvať. Tie sú zasa nevyhnutné, ak chceme byť v práci úspešnými. Ďalším krokom, ktorý treba spraviť, je pomôcť mladému človeku nájsť to správne povolanie. Najlepší pracovníci, rovnako ako aj najšťastnejší ľudia, sa na svoju prácu pozerajú ako na akúsi hru: čím usilovnejšie ju hrajú, tým viac ich baví. H. G. Wells povedal:

„Zistil som, že tí, ktorým sa hovorí dobrí chlapi sú v srdci ešte chlapcami, teda, sú chlapcami v tom, ako dychtivo si užívajú svoje povinnosti. Pracujú, pretože pracujú radi, a tak je pre nich práca ozajstnou hrou. Nie je to spôsobené iba vďaka nejakému chlapčenskému duchu, je to spôsobené tým, že títo muži chlapcami vôbec neprestávajú byť.“

Ralph Parlette pravdivo vraví:

„**HRAŤ SA** znamená radostne túžiť niečo robiť, **PRACOVAŤ** znamená musieť niečo robiť.“

V skautingu sa snažíme, aby chlapci získali tento postoj, a preto v nich prebúdžeme nadšenie pre veci, ktoré bavia každého z nich a ktoré pre nich budú neskôr užitočné.

Dosahujeme to predovšetkým tým, že skauting je zábavný a veselý. Prostredníctvom stupňov napredovania potom chlapcov prirodzene a nevedomky vedieme k tomu, aby kvôli svojej budúcnosti rozvíjali vlastnú osobnosť.

Úloha vodcu

Dosť bolo o tom, ako môže skauting chlapca prakticky pripraviť na jeho cestu životom.

Toto všetko ho zatiaľ iba pripraví. To vodca má v rukách možnosť pomôcť chlapcovi, aby bola jeho cesta životom aj úspešná.

Najskôr tým, že mu ukáže, ako možno prehliť základné vedomosti a rady, ktoré dostal ako skaut; napríklad, ako zo svojich záľúb urobí zručnosti. Vodca mu môže ukázať, kde dostane vyššie odborné vzdelanie, ako získa štipendium či učňovskú prax, čo sa má učiť kvôli jednotlivým povolaniam, ako má investovať svoje úspory, ako sa má uchádzať o prácu atď.

Ďalej, ak bude aj samotný vodca poznať rôzne pracovné inštitúcie a bude vedieť, ako ich využívať, ak bude rozumieť, čo si vyžadujú jednotlivé profesie, môže byť chlapcovi nenahraditeľnou pomocou a oporou, pretože mu na základe jeho vedomostí a kvalifikácie dokáže poradiť, na ktorý životný smer sa najviac hodí.

To však znamená, že sa vodca musí v tejto oblasti sám vyznať a pravidelne získavať nové informácie. Ak sám podstúpi trochu námahy, pomôže mnohým chlapcom vykročiť na cestu úspešného života.

Aj keď chlapec pracuje iba ako poslíček, je pre neho obrovským povzbudením vedomie, že ho povýšia, ak všetko roznesie tak dobre, až si bude jeho šéf myslieť, že na túto prácu ani nemohol získať lepšieho chlapca. No musí sa snažiť ďalej, nesmie ho odradiť hnev alebo nechúť k práci; ak im podľahne, nikdy neuspje. Trpezlivosť a odhodlanie sú zárukou úspechu. „Pomaly, pomaly, netrpezliví huncúti!“

Zamestnanie

Ak bude vodca pozorne sledovať a spoznávať vlastnosti a schopnosti svojich chlapcov, môže do určitej miery zistiť, na akú životnú dráhu sa každý z nich najviac hodí. Ale musí si uvedomiť, že o chlapcovom povolání rozhodujú rodičia a chlapec sám.

Potom záleží na rozhovore s rodičmi, kde by ich mal vodca varovať, aby sa nesnažili chlapcovi vnútiť povolanie, ktoré mu vôbec nesedí, len preto, že môže začať okamžite zarábať. Dajte si záležať na tom, aby sa rodičia aj samotný chlapec pozerali daleko dopredu a videli aj skryté možnosti, ktoré sa mu ponúkajú, ak sa po ceste vydá správnym smerom.

Je dôležité rozlišovať medzi zamestnaním, ktoré chlapcovi zabezpečí budúcnosť a zamestnaním, ktoré nepovedie nikam, iba do „slepej uličky“. Rodičia tento druhý typ zamestnania niekedy uprednostnia, pretože býva dobrým prílepšením do rodinného rozpočtu, no neberú pritom do úvahy fakt, že takéto povolanie neumožní chlapcovi žiaden pracovný rast neskôr, keď vyrastie.

Z povolání, ktoré chlapcovi ponúkajú sľubnú budúcnosť, musíme vyberať opatrne, musíme brať ohľad na jeho schopnosti a mali by sme ho na povolanie pripraviť, ešte kým je skautom. Odborná remeselná práca je pre chlapca oveľa lepšia, než akákoľvek neodborná práca. Musíme si však dať pozor, aby sme tieto otázky zvážili, ešte kým sa chlapec stále môže prispôsobiť požiadavkám a pravidlám daného vhodného povolania.

IV. SLUŽBA DRUHÝM

Skaut nie je dobrý pasívne, koná dobro aktívne.

VLASTNOSTI, ktorými sme sa zaoberali doteraz, pretože z našich chlapcov môžu urobiť schopných, zdravých, šťastných a pracovitých občanov, sú do veľkej miery sebecké, má z nich prospech jednotlivec. Dostávame sa k štvrtej oblasti skautskej výchovy, kde chlapec rozvíja svoje postoje a rozdáva dobro druhým.

Sebeckto

Keby sa ma niekto spýtal, čo považujem za najrozšírenejšiu zlú vlastnosť na svete, odpovedal by som - sebeckto. Možno so mnou najskôr nebudete súhlasiť, no zamyslíte sa a verím, že dospejete k tomu istému záveru. Väčšina zločinov, ako ich chápe zákon, je dôsledkom sebeckta, túžby vlastniť, zvíťaziť či pomstiť sa. Priemerný človek rád prispeje na jedlo žobrákovi, a bude sa cítiť spokojný, že tým splnil svoju povinnosť, no ak by sa mal kvôli tomu vzdať vlastného jedla a dobtého vína, neurobí to.

Sebeckto má tisíc rôznych podôb. Zoberme si ako príklad politické strany. Ľudia tu pristupujú k otázkam, ktoré majú zjavne dve stránky, ako keby existoval len jediný možný pohľad na vec - ich vlastný. Dokážu nenávidieť ostatných, ktorí sa na veci pozerajú z tej druhej stránky. Výsledkom je, že pod tými najvznešenejšími názvami páchajú ľudia tie najväčšie zločiny. Podobne vznikajú aj vojny medzi národmi. Ani jedna strana nie je schopná vidieť veci z pohľadu protivníka, pretože je úplne posadnutá svojimi vlastnými záujmami. Aj štrajky a protesty sú často výsledkom vrcholného sebeckta.

V mnohých prípadoch zamestnávateľa nevidia, že ťažko pracujúcemu človeku právom patrí časť výtobytkov spoločnosti, odplatom za jeho výkon. Že by nemal byť odsúdený k nekonečnej práci len preto, aby prinášal majiteľom určité percento zisku. Na druhej strane si musia pracovníci uvedomiť, že bez kapitálu by neexistovala žiadna práca vo veľkých podnikoch a bez istej odmeny za risk, ktorý podstupujú majitelia kapitálu, by nebol ani kapitál.

O prípadoch sebeckta sa tiež každý deň dočítame v novinách, kam sa s každou malou nepríjemnosťou okamžite bežia „postťažovať verejnosti“ niektorí malicherní ľudia.

A tak to pokračuje až k malým deťom, ktoré sa hrajú na ulici; keď je jedno z nich nespokojné, pretože už dávno nevyhralo, zlostne odíde z hry so slovami: „Ja sa už nehram.“ Nezaujímá ho, že pokazilo zábavu ostatným, skôr ho teší, že mohlo urobiť ostatným napriek.

Bojujme so sebecktom - robenie dobrých skutkov

Skautská činnosť vedie praktickým spôsobom chlapca von z osídíel sebeckta. Ak raz začne robiť dobré skutky, je na dobrej ceste prekonať túto nebezpečnú vlastnosť.

Prvým bodom sľubu, ktorý skaut na začiatku skladá, je „plniť si povinnosti voči Bohu.“ Všimnite si, že nehovorí „byť verný Bohu“, pretože to by bol iba spôsob zmýšľania. Tento bod od chlapca žiada, aby aj niečo urobil, aby mal pozitívny, aktívny postoj.

Hlavnou metódou skautskej výchovy je poskytnúť chlapcovi pozitívne činnosti, nie mu iba tie negatívne zakazovať, pretože chlapec vždy radšej niečo dobrovoľne urobí, než by mal niekoho či niečo poslúchnuť.

Preto medzi naše aktivity zaradujeme aj každodenné konanie dobrých skutkov, ktoré v chlapcoch vypestuje dobrú vôľu a ochotu pomáhať ostatným. Dobré skutky sú spoločné všetkým náboženským vyznaniam, preto neprekážajú žiadnemu z nich.

Chlapec si tak môže lepšie uvedomiť, že súčasťou jeho „povinnosti voči Bohu“ je aj rozvíjanie talentov, ktoré mu ako posvätný dar venoval Boh na jeho cestu životom: telo a s ním spojené zdravie, silu a schopnosť množiť sa, ktoré má užívať v službe Bohu; myseľ a jej úžasné schopnosti premýšľať, pamätať si a vnímať, ktoré ho stavajú vysoko nad zvieraciu ríšu; a dušu, časť Boha, ktorú má vo svojom vnútri - teda lásku, ktorá sa rozvíja a silnie, ak ju vyjadrujeme a konáme. Chlapca tak učíme, že plniť svoju povinnosť voči Bohu neznamená len spoliehať sa na Jeho dobrotu, ale aj vykonávať Jeho vôľu tým, že budeme prejavovať lásku blíznym.

Je zaujímavé, že chlapci najhorlivejšie plnia povinnosť slúžiť druhým práve formou dobrých skutkov. Na tomto zdanlivo malom základe (vzdať sa trochy osobného pohodlia či potešenia kvôli službe) stojí podstata sebaobety pre druhých.

Malé dobré skutky, súčasť skautovho presvedčenia, sú samy o sebe iba začiatkom.

Pozorovanie prírody a priateľský postoj k zvieratám v chlapcoch prehľbujú láskavé city a tlmia krutosť, ktorú má vraj každý z nich vrodenu (aj keď ja si nie som istý, že to platí tak univerzálne, ako sa hovorí). Od týchto malých dobrých skutkov potom chlapec prechádza k prvej pomoci a ošetrovaniu zraneného a neskôr sa v ňom prirodzene rozvíja zmysel pre povinnosť voči druhým a ochota obetovať sa v prípade nebezpečenstva, keď sa učí zachrániť pri nehode život. To zase vedie k sebaobetovaniu pre druhých a svoju vlasť, k vernosti a vlastenectvu vyššieho stupňa, než je len nadšené mávanie vlajkou.

Skauting j e bratstvo - systém, ktorý v praxi búra rozdiely v postavení, vyznaní, národnej príslušnosti či farby pleti, prostredníctvom neporaziteľného ducha, ktorý ho naplňa - ducha Božích gentlemanov.

Služba spoločnosti

Ak chceme dtuhých vychovávať k službe, iba vyučovanie teórie nám nestačí, musíme postupovať v dvoch rôznych etapách - vštepiť chlapcovi ducha dobrej vôle a dať mu dosť príležitostí vyjadriť tohto ducha v praxi.

Vychovávame najmä príkladom a vodca je pre chlapcov tým správnym vzorom: to, ako sa vlastenecky venuje službe chlapcom, len pre radosť z toho, čo robí, bez myšlienky na materiálnu odmenu.

Vodca povzbudzuje skautov, aby robili rôzne projekty služby, čím im dáva príležitosť, aby službu naozaj konali.

Verejná služba je výborným spôsobom, ako môžeme u chlapcov prakticky, prostredníctvom skutkov, rozvíjať zmysel pre vlastenectvo, sebaobetovanie a povinnosť voči spoločnosti.

Práca skautov v mierových aj vojnových časoch, keď slúžili vlasti a dobrovoľne na seba brali náročné úlohy, je sama dôkazom toho, že chlapci sa horlivo oddávajú dobrej práci a sú pripravení byť užitoční tam, kde vidia dobrý cieľ. V takejto práci spočíva aj účinný spôsob, ako môžeme chlapcov prakticky vychovávať k ideálu občianstva.

Služba druhým

Ako konkrétny príklad služby verejnosti môžeme spomenúť aj skautskú záchrannú a požiarnu službu (skautská pohotovosť) v mestách a na dedinách. Tento typ služby môžeme veľmi dobre využiť v práci so staršími skautmi, pretože je pre nich mimoriadne príťažlivý a zároveň im dáva možnosť trénovať i konať verejnú službu.

Oddiel skautskej pohotovosti je špeciálne organizovaný, vybavený a trénovaný predovšetkým na hasenie ohňov, no vie postupovať pri všetkých druhoch nehôd, ktoré sa v okolí môžu stať, ako napríklad: nehody na ulici; výbuchy plynu, chemických či iných látok, záplavy; nehody spôsobené elektrickým prúdom; železničné nehody; spadnuté stromy či budovy; nehody súvisiace s ľadom; nehody počas kúpania či plavby; letecké nehody atď.

Takáto činnosť si vyžaduje okrem potrebného výcviku v záchranárstve a prvej pomoci kvôli hasičským prácam aj vedomosti a skúsenosti z rôznych metód uvoľňovania, zachraňovania a poskytovania prvej pomoci v rôznych situáciách... Týka sa to znalostí o plynoch a chemikáliách; zaobchádzania s člmi a lodami, výroby improvizovaného plavidla, použitia záchranného lana; použitia plávacích viest, záchrany topiaceho sa vo vode, umelého dýchania; zaobchádzania so splašenými zvieratami; zaobchádzania s elektrickými vodičmi a horiacimi tekutinami atď.

V niektorých prípadoch je lepšie, keď sa každá družina špecializuje na niektorý konkrétny druh nehody, ale na druhej strane, ak sa družiny trénujú vo všeobecnom záchranárstve, bude to pre oddiel mimoriadne užitočné.

Přípravu na riešenie nehody môžeme spraviť aj tak, že sa každá družina sústreďí na konkrétne úlohy. Vznikne tak napríklad družina záchranárov, družina prvej pomoci, družina pre prácu s verejnosťou, družina poslov atď.

Takáto rôznorodá práca ponúka celé skupiny činností, ktoré budú chlapcov zaujímať.

Skauti by mali často trénovať improvizované prípady nehôd, aby sa pri zásahoch naučili byť efektívni a nezľakli sa v krízovej situácii.

Ak skauti ukážu, že dokážu účinne zasiahnuť, keď treba, ich podpora vo verejnosti bude rásť. Bude to mať dvojaký význam - pre výchovu chlapcov i pozitívny prínos pre spoločnosť.

Skrytý efekt

Prekonanie vlastného ja, rozvíjanie lásky k blížnemu a služby druhým, znamená, že Boh je v našom vnútri. Úplne to zmení každé srdce a osvieti život nebeským svetlom. Urobí to z každého inú bytosť.

Človek si začne klásť otázky - nie „Čo môžem získať?“, ale „Čo môžem v živote darovať?“

Nezáleží na tom, aká bude jeho forma viery, pretože pochopí jej základy, spozná ich, ak ich bude konať a stane sa tak občanom so širokými obzormi, láskavý a súcitiaci k svojim bratom - ľuďom.

NA ZAVER

S charakterom a úsmevom prekoná chlapec na svojej ceste všetky nešťastia.

CELKOVÝM CIEĽOM skautingu je podchytiť chlapcovu osobnosť ešte v jeho zapálených začiatkoch a vytvárať ju do správnej formy, podporovať a rozvíjať jeho vlastné záľuby, aby sa chlapec mohol sám rozvíjať a stať sa dobrým mužom a hodnotným občanom svojej vlasti.

Ak tak budeme robiť, máme nádej, že sa pričínime o morálnu a fyzickú silu národa.

No keď sa snažíme rozvíjať svoj národ, vždy hrozí nebezpečenstvo, že sa úzkoprso a neprajné vyhraníme voči iným národom. Ak sa tomu nevyhneme, spôsobíme presne také zlo, pred akým sme sa snažili uniknúť.

Našťastie, v skautskom hnutí máme bratské skautské organizácie v takmer každej civilizovanej krajine sveta a už sme vytvorili skutočné jadro svetového bratstva. A tento potenciál doplnia aj rozrastajúce sa sesterské hnutie, dievčenský skauting.

Cieľ skautskej výchovy je v každej krajine rovnaký, a to schopnosť slúžiť druhým; s takýmto spoločným cieľom môžeme postupovať vpred ako medzinárodné bratstvo služby a zaslúžiť sa o dielo s dalekosiahlymi účinkami.

Pri našej výchove rozvíjame v jednotlivcoch ducha a schopnosti byť užitočnými hráčmi v národnom tíme občianstva. Takéhoto ducha a schopnosti treba rozvíjať podľa rovnakého princípu v každom národe, aby sme pomohli každému národu úspešne spolupracovať v tíme národov.

Ak bude potom hrať každý z nich na svojom mieste a naplňovať svoju rolu, bude na celom svete väčší blahobyt a šťastie, vznikne tak svet, v ktorý sme tak dlho dúfali -

svet mieru a dobrej vôle medzi ľuďmi.

Zatrúbením na rohu africkej antilopy kudu otvoril 1. augusta 1907 Baden-Powell svoj pokusný skautský tábor na ostrove Brownsea. Tento okamih považujeme za oficiálny začiatok skautingu. Keďže pokus bol viac než úspešný, mohol BP v ďalšom roku vydať svoj bestseller Skauting pre chlapcov, vďaka ktorému sa skautská organizácia rýchlo rozšírila do celého sveta a narástla do obrovských rozmerov. O to viac bolo cítiť, že aj rastúce zástupy vodcov potrebujú súhrnné dielo, ktoré im lákavo a výstižne pomôže pochopiť, o čo sa skautská výchova snaží (cieľ) a ako ju treba praktizovať (metóda). Preto sa BP rozhodol napísať svoje Rady skautským vodcom, ktoré prvýkrát vyšli v roku 1919.

Odvtedy sa táto knižka radí ku skautskej „klasike“ v tom najlepšom zmysle slova. Práve z nej pochádzajú mnohé známe Baden-Powellove citáty. Je to útla brožúrka, no BP sa aj tak obával, či nie je pre čitateľov prídlhá. Vodcovanie totiž považoval za „zábavnú hru“, a nie „ťažkú vedu“. Vďaka tomu však Rady skautským vodcom napísal veľmi pútavo. Samozrejme, občas sa môžeme pobaviť nad niektorými dobovými viktoriánskymi a eduardovskými poverami, či už sa týkajú užitočnosti akcie „Zabi muchu!“ alebo obáv zo „zaháľania s dievčatami“. Podstatná časť knihy nás však aj po takmer 90 rokoch od jej vydania fascinuje svojou nadčasovosťou a myšlienkovým bohatstvom, ktoré je rovnako aktuálne aj pre dnešok.

ISBN 80-89136-48-6